

VOORLOPIGE VERSIE

NIET CITEREN ZONDER BRONVERMELDING
De definitieve versie, op wit papier, bevat de
bijlagen en het tweetalige beknopt verslag.

VERSION PROVISoire

NE PAS CITER SANS MENTIONNER LA SOURCE
La version définitive, sur papier blanc, comprend les
annexes et le compte rendu analytique bilingue

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG**COMPTE RENDU INTEGRAL**

PLENUMVERGADERING

SÉANCE PLÉNIÈRE

woensdag

13-12-2000

10:00 uur

mercredi

13-12-2000

10:00 heures

*De teksten werden nog niet door de sprekers nagezien. Zij
kunnen hun correcties schriftelijk
meedelen vóór*

15-12-2000, om 16 uur

aan de Dienst Parlementaire Handelingen.

Fax: 02 549 88 47

e-mail: CRIV.CRABV.correcties@deKamer.be

*Les textes n'ont pas encore été révisés par les orateurs.
Ceux-ci peuvent communiquer leurs corrections par écrit
avant le*

15-12-2000, à 16 heures

au Service des Annales parlementaires..

Fax: 02 549 88 47

e-mail: CRIV.CRABV.corrections@laChambre.be

AGALEV-ECOLO	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CVP	<i>Christelijke Volkspartij</i>
FN	<i>Front National</i>
PRL FDF MCC	<i>Parti Réformateur libéral – Front démocratique francophone-Mouvement des Citoyens pour le Changement</i>
PS	<i>Parti socialiste</i>
PSC	<i>Parti social-chrétien</i>
SP	<i>Socialistische Partij</i>
VLAAMS BLOK	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	<i>Volksunie&ID21</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>	
DOC 50 0000/000	<i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + nummer en volgnummer</i>	DOC 50 0000/000	<i>Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag (op wit papier, bevat de bijlagen en het beknopt verslag, met kruisverwijzingen tussen Integraal en Beknopt Verslag)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral (sur papier blanc, avec annexes et CRA, avec renvois entre le CRI et le CRA)</i>
CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>	CRIV	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>
PLEN	<i>Plenum (witte kaft)</i>	PLEN	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>
COM	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>	COM	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen :</i>	<i>Commandes :</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>	<i>www.laChambre.be</i>
<i>e-mail : alg.zaken@deKamer.be</i>	<i>e-mail : aff.generales@laChambre.be</i>

INHOUD

Berichten van verhindering	1
ONTWERP VAN PROGRAMMAWET (VOORTZETTING)	1
Ontwerp van programmawet voor het begrotingsjaar 2001 (950/1 à 15)	1
<i>Algemene bespreking</i>	1
<i>Sprekers: Greta D'Hondt, Jean-Jacques Viseur, Paul Timmermans, Frank Vandenbroucke, minister van Sociale Zaken en Pensioenen, Laurette Onkelinx, vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid, Maggie De Block, Annemie Van de Casteele, Yves Leterme, Francis Van den Eynde, Marie-Th. Coenen, Jan Mortelmans, Martine Dardenne, Jo Vandeurzen, Rik Daems, minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties, Jean-Pol Poncelet, voorzitter van de PSC-fractie, Jos Ansoms, Isabelle Durant, vice-eerste minister en minister van Mobiliteit en Vervoer, Lode Vanoost</i>	

SOMMAIRE

Excusés	1
PROJET DE LOI-PROGRAMME (CONTINUATION)	1
Projet de loi-programme pour l'année budgétaire 2001 (950/1 tot 15)	1
<i>Discussion générale</i>	1
<i>Orateurs: Greta D'Hondt, Jean-Jacques Viseur, Paul Timmermans, Frank Vandenbroucke, ministre des Affaires sociales et des Pensions, Laurette Onkelinx, vice-première ministre et ministre de l'Emploi, Maggie De Block, Annemie Van de Casteele, Yves Leterme, Francis Van den Eynde, Marie-Th. Coenen, Jan Mortelmans, Martine Dardenne, Jo Vandeurzen, Rik Daems, ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques, Jean-Pol Poncelet, président du groupe PSC, Jos Ansoms, Isabelle Durant, vice-première ministre et ministre de la Mobilité et des Transports, Lode Vanoost</i>	

PLENUMVERGADERING

van

WOENSDAG 13 DECEMBER 2000

10:00 uur

La séance est ouverte à 10.03 heures par M. Herman De Croo, président.
De vergadering wordt geopend om 10.03 uur door de heer Herman De Croo, voorzitter.

Ministre du gouvernement fédéral présent lors de l'ouverture de la séance:
Tegenwoordig bij de opening van de vergadering is de minister van de federale regering:
Frank Vandenbroucke.

Le **président**: La séance est ouverte.
De vergadering is geopend.

Excusés**Berichten van verhindering**

André Schellens, pour raisons familiales / wegens familieomstandigheden;
Corinne De Permentier, pour raison de santé / wegens ziekte;
Jean-Marc Delizée, Elio Di Rupo, pour obligation de mandat / wegens ambtsplicht;
Georges Clerfayt, Conseil de l'Europe / Raad van Europa;
Jacqueline Herzet, Yvan Mayeur, à l'étranger / buitenslands;
Bart Somers.

**Ontwerp van programmawet
(voortzetting)****Projet de loi-programme (continuation)**

01 Ontwerp van programmawet voor het begrotingsjaar 2001 (950/1 à 15)

01 Projet de loi-programme pour l'année budgétaire 2001 (950/1 tot 15)

**Algemene bespreking
Discussion générale****SEANCE PLENIERE**

du

MERCREDI 13 DECEMBRE 2000

10:00 heures

Wij zetten de bespreking voort met de sectoren Sociale Zaken en Infrastructuur.

Nous poursuivons la discussion générale. Nous abordons les secteurs Affaires sociales et Infrastructure.

Dames en heren, volgens de gewijzigde agenda die gisteren unaniem werd goedgekeurd, zullen we dus vanochtend de bespreking van de sectoren over de Sociale Zaken en de Infrastructuur afwerken om dan om 14.15 uur de artikelsgewijze bespreking aan te vatten en vanaf 15 uur de stemmingen te houden.

Voor Sociale Zaken zijn mevrouw D'Hondt, de heer Jean-Jacques Viseur, mevrouw De Block en de heer Goutry ingeschreven.

Voor Infrastructuur wensen de heren Letermé, Smets en Ansoms, die wat later zal aankomen, het woord te voeren.

01.01 **Greta D'Hondt** (CVP): Mijnheer de voorzitter, wij zullen alleen het woord voeren tijdens de artikelsgewijze bespreking.

De **voorzitter**: U hebt natuurlijk het recht om dat te doen, maar mag ik u vragen of u van plan bent een lang betoog te houden tijdens de artikelsgewijze bespreking. Misschien kunnen we dan beter er vanochtend al mee beginnen?

01.02 **Greta D'Hondt** (CVP): Mijnheer de voorzitter, we willen slechts heel beperkt een algemene bedenking formuleren bij een paar artikelen. Bovendien hebben wij luttele amendementen heringediend.

De **voorzitter**: Dat kan dit wel bij de artikelsgewijze bespreking vanmiddag om 14.15

uur.

01.03 Jean-Jacques Viseur (PSC): Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, je centrerai mon intervention sur les amendements que redéposerai et sur le problème important du secteur des médicaments.

Le ministre a répondu assez précisément lorsqu'on a abordé le problème. Il nous annonçait une politique centrée sur le développement des génériques à travers des méthodes de travail tentant d'influencer non pas le comportement des prescripteurs mais plutôt celui des malades en exerçant à travers eux une pression sur les médecins.

J'attire l'attention du ministre sur le fait qu'en France, la politique du générique qui s'inspirait de ces méthodes a été suivie de peu d'effets puisqu'on a chargé les pharmaciens d'utiliser la technique de substitution pure et simple. La conséquence en a été que les malades ont eux-mêmes refusé que le pharmacien use de son pouvoir de substitution. Ils voulaient en effet le médicament prescrit par leur praticien, quel qu'en soit le coût.

Le gouvernement français a donc décidé d'adopter la prescription en dénomination commune internationale. Les médecins doivent prescrire le médicament en mentionnant qu'il s'agit d'une prescription en dénomination commune internationale. Cette politique encourage le médecin à prescrire des génériques puisque ce n'est plus le nom du médicament qui figure sur la prescription mais bien sa dénomination. Le choix est ainsi rendu possible. Si le médecin estime qu'il doit prescrire non pas la dénomination commune internationale mais un médicament bien précis, il doit justifier sa décision.

Ce point est important car la plupart des médecins sont soumis en permanence à une pression exercée sur eux par les firmes pharmaceutiques et ils ne mesurent pas toujours ce que coûtent les médicaments qu'ils prescrivent. La semaine prochaine, nous discuterons du budget relatif aux médicaments. Je pense précisément qu'il faudra réfléchir au rôle du pharmacien et lui rendre son pouvoir de décision. Petit à petit, cela bousculera les habitudes de prescription des médecins et permettra au marché des génériques de consolider sa place dans le secteur des médicaments. Il est évident que l'argent économisé en la matière pourra servir à d'autres domaines.

C'est l'objet de mon intervention et des amendements que je vais déposer. Je profiterai de mon intervention pour dire au ministre combien nous avons apprécié le fait qu'il ait limité la loi-programme à ce qu'elle doit être, c'est-à-dire la prise de mesures urgentes en fonction de l'évolution budgétaire et d'éléments immédiats. Comme il l'a dit dans sa note de politique générale, tout le reste se fera à travers des projets de loi séparés. En ce qui concerne les médicaments, il est temps en tout cas d'aller plus loin que ce qui a été adopté jusqu'à présent. Il faut s'engager résolument dans la politique menée par les autres pays européens, à savoir réaliser des économies qui ne nuisent pas à la santé mais qui se fondent sur une modification de l'offre via les prescriptions médicales.

01.04 Greta D'Hondt (CVP): Mijnheer de voorzitter, ik dank u voor al die keren dat u al hebt gezegd dat ik rustig mijn betoog mag houden. Ik heb nochtans niet de intentie veel toe te voegen aan de algemene bespreking en wel om de positieve reden dat het sociaal luik van de programmawet zeer geslaagd is, omdat het de vertaling is van wat in de begroting is voorzien. Ook in de commissie hebben wij gesteld dat dit een schoolvoorbeeld is voor programmawetten in de toekomst. Er is evenwel één artikel waar wij ons niet mee akkoord kunnen verklaren, maar daar zullen wij op ingaan wanneer de artikelen afzonderlijk worden besproken. Dat is ook de reden waarom de CVP van mening is de Kamer niet te moet lastigvallen met academische betogen. Wat goed is, is goed en dat mag dan ook worden gezegd.

Vandaag evenwel rijst één probleem. In de commissie hebben wij dit probleem niet aangehaald daar onze bedenkingen er positief kritisch waren. Vandaag zijn de omstandigheden natuurlijk anders. Toch zullen wij deze voormiddag de algemene bespreking ongemoeid laten, omdat wij in feite eerst de begroting hadden moeten bespreken met de daaraan gekoppelde beleidsbrieven. Wanneer die echter volgende week ter sprake komen, zullen wij onze spreektijd zeker benutten. Op de begroting en de beleidsbrieven kunnen wij een aantal bedenkingen ten gronde formuleren, inzake Sociale Zaken in het algemeen, maar vooral inzake Werkgelegenheid in het bijzonder, want daar speelt ondertussen de interferentie met het interprofessioneel akkoord.

Als leden van de CVP en van de commissie voor de Sociale Zaken zitten wij een beetje gewrongen,

omdat wij het vandaag heel precies moeten hebben over de bepalingen van de programmawet. Naast onze algemene bedenkingen, willen wij in de eerste plaats een aantal artikelen opnieuw amenderen, zoals wij dat ook in de commissie hebben gedaan.

Mijnheer de voorzitter, meer dan deze bedenkingen hoeven wij in de algemene bespreking niet kwijt. U zult hebben opgemerkt dat wij, ten eerste, een aantal amendementen indienen op de onderdelen maatschappelijke integratie, ten tweede een aantal amendementen opnieuw indienen op het onderdeel gezondheidszorg en geneesmiddelen, en ten derde een amendement opnieuw indienen inzake de financiering van de sociale zekerheid.

Mijnheer de voorzitter, ik verwijs ook naar de moeilijke situatie waarin wij de programmawetten moeten goedkeuren, vooraleer de begroting en de beleidsbrieven eraan werden gekoppeld.

Tijdens de algemene bespreking wil ik de minister onze bekommernis inzake het sociaal luik aan de minister overmaken.

Voor ons blijft dit een heel belangrijke zaak en is wat er nu te gebeuren staat niet helemaal neutraal. Wij zullen dit volgende week bij de begroting met veel meer elementen staven. Inzake de financiering van de sociale zekerheid met betrekking tot de lastenverlaging voor werkgevers en werknemers en met betrekking tot de initiatieven ter stimulering van de werkgelegenheid, moeten de alternatieve financiering en de staatstoelage heel duidelijk bevestigd blijven, niet alleen als principe maar ook qua volume.

De heer Goutry zal daar bij de bespreking van de amendementen zeker op terugkomen. Het spreekt vanzelf dat in het debat over de gezondheidszorg het geneesmiddelenbeleid de blijvende aandacht en alertheid van ons allen zal vereisen. De CVP-fractie zal dit blijven herhalen.

Wij hebben geen amendementen ingediend op het onderdeel in verband met de werkgelegenheid en de startbanen. Toch wil ik de Kamer eraan herinneren dat het belangrijk is om over de grens tussen meerderheid en oppositie heen iets aandachtiger te luisteren naar de bedenkingen van de Kamerleden die trachten iets door te geven van hun terreinkennis en ervaring. Ik heb dat ook in de commissie al gezegd. Ten overstaan van de minister van Werkgelegenheid hebben wij bij het lanceren van haar plannen en bij de bespreking

van het wetsontwerp in de Kamer bedenkingen geuit over het feit dat de regelgeving niet goed is aangepast aan de realiteit van het terrein en aan de mogelijkheden van de ondernemingen. Dat is achteraf ook gebleken. De wijzigingen aan de startbanen die in de programmawet worden voorgesteld volgen eigenlijk de bedenkingen die wij toen hebben gemaakt. Ik heb dit ook in de commissie gezegd en men kan dit in het Integraal Verslag nakijken.

Wij stellen dit vast zonder leedvermaak maar wij hadden onszelf, de werknemers en de werkgevers veel miserie kunnen besparen waren wij bereid geweest naar elkaar te luisteren in plaats van het spel van meerderheid tegen oppositie te spelen.

In de commissie hebben wij wel een amendement ingediend en wij hebben geaarzeld om het hier opnieuw in te dienen. Ik heb echter geoordeeld dat het beter was dat niet te doen omdat ik de Kamer niet met een al te technisch debat lastig wil vallen. De minister van Werkgelegenheid had in de commissie gesteld dat dit eigenlijk niet nodig was en dat men telkens naar de basiswetgeving kon refereren. Ik hoop echter dat ik binnen enkele maanden niet hetzelfde zal moeten zeggen als wat ik destijds over de startbanen zei, met name dat men ook in een volgende programmawet zal moeten repareren. Ons amendement gaf aan dat er een discordantie bestaat tussen de begrippen die men gebruikt in de basiswetgeving op de startbanen en dat wat in de programmawet staat.

In de programmawet spreekt men nu over laaggeschoolde werknemers. Ons amendement strekte ertoe in de programmawet dezelfde terminologie als in de basiswetgeving op de startbanen te gebruiken ofwel te stellen dat de basiswetgeving moest worden veranderd. De minister was in de commissie van oordeel dat dit eigenlijk hetzelfde is.

Mijnheer de voorzitter, wie ben ik om te zeggen dat dit niet klopt, maar met mijn nuchter boerenverstand weet ik dat een jongere tot een ondergeschikte werknemerscategorie behoort en dat deze twee begrippen niet dezelfde lading dekken.

Mijnheer de voorzitter, ik geef u rendez-vous - niet bij Comme chez Soi, zoals u met de eerste minister doet, dat is voor een gewoon parlementslid te duur – om over enkele maanden samen met mij vast te stellen dat de gebruikte begrippen aanleiding tot een tekstcorrectie zouden moeten geven.

De **voorzitter**: Mevrouw D'Hondt, ik heb u goed begrepen.

01.05 **Greta D'Hondt** (CVP): De heer Vandeurzen zal een amendement toelichten waarvan ik de technische aspecten aan hem overlaat. Mijnheer de voorzitter, het zou mijns inziens ten onrechte zijn mocht de Kamer dit amendement niet aannemen omdat wij met dit amendement een probleem op het terrein willen oplossen, met name dat aan de gemeenten een juridische basis zou worden gegeven voor iets dat in de praktijk reeds gebeurt en zelfs door de overheden, de federale overheid, dan wel de gewesten of de gemeenschappen, aangemoedigd wordt, namelijk het ter beschikking stellen van personeel door de gemeenten. De heer Vandeurzen zal dit amendement technisch toelichten.

Dit kwam in de commissie ter sprake en de bevoegde minister was van mening dat hier geen echt probleem was gerezen en dat het aangehaalde punt met soepelheid kon worden toegepast. De soepelheid geldt zolang tot iemand een juridische klacht indient. Daarom willen wij een juridische veiligheid inbouwen voor de gemeenten, die personeel ter beschikking stellen.

Mijnheer de voorzitter, wij zullen hierop terugkomen tijdens de artikelsgewijze bespreking. De grootste steen des aanstoots voor de CVP-fractie in deze programmawet is - één uitschuiver in de correcte toepassing van de programmawet, met name de uitvoering van de begroting - het amendement dat door de meerderheid werd ingediend, met name dat men de kosten, verbonden aan de uitvoering van de sociale akkoorden in de gezondheidssector, ten laste van het budget van het RIZIV van de gezondheidszorg kan leggen.

Mijnheer de voorzitter, wij hebben in de loop van deze legislatuur, maar ook in de voorgaande legislatuur, bij herhaling onze zeer grote betrokkenheid bij de socialprofitsector aangetoond. Dit was ook duidelijk in de vraag of de financiële middelen, die via de sociale MARIBEL werden toegekend, wel zouden hebben volstaan om de akkoorden, die door de sociale partners op het terrein gesloten werden, te kunnen honoreren. Dit is als het ware een volmacht in de programmawet en wij hebben daar principieel toch wel wat moeite mee omdat men had beloofd, en dit werd tot aan dit amendement ook correct uitgevoerd, dat de programmawetten dit in de toekomst niet meer zouden doen.

Ten ten gronde, de CVP-fractie zal de laatste zijn om iets af te doen van de positieve kritiek die zij op het social profitakkoord, dat onlangs tussen de sociale partners werd afgesloten, heeft gegeven.

In dat akkoord waren heel wat vernieuwende elementen opgenomen die ook bij het huidige ontwerp van interprofessioneel akkoord terug te vinden zijn, weliswaar in meer beperkte mate. Misschien heeft de social profitsector daarbij als voorbeeld gediend? Wij zullen de laatsten zijn om daar enige vorm van negatieve kritiek op uit te oefenen.

Wij menen echter dat, wanneer voor de uitvoering van dit akkoord bijkomende financiële middelen nodig zijn - het weze via de algemene begroting, het weze vanuit de sociale zekerheid -, wanneer er dus nieuwe tenlastenemingen moeten gebeuren, dan moet dit correct kunnen worden besproken. In dat geval moeten wij weten waarover het gaat, welke bedragen op het spel staan en moeten wij weten of wij ons hier verbinden voor één of meer akkoorden. Het amendement dat in de commissie werd aangenomen en dat deel uitmaakt van de tekst die ter stemming ligt, geeft daaromtrent geen enkele duidelijkheid. Wanneer wij deze tekst goedkeuren, dan geldt deze goedkeuring niet alleen voor dit akkoord, maar ook voor alle volgende akkoorden en dit lijkt ons dan toch iets te veel van het goede.

Trouwens - en nu komen wij terug op de vermenging van de begroting en de beleidsbrieven -, wij hebben reeds gezegd en wij zullen dat ook volgende week herhalen, het wordt hoog tijd dat, wat de uitgaven voor de gezondheidszorgen betreft, een aantal keuzes worden gemaakt. Toen vorig jaar de stijgingsgraad van de uitgaven voor de gezondheidszorg van 1,5% naar 2,5% werd doorgevoerd, heb ik aan de eerste minister en aan de minister van Sociale Zaken gezegd dat dit geen oplossing was, zolang men niet beter omschreef wat met buitengewone uitgaven of, in het vakjargon, exogene factoren werd bedoeld. Zonder een betere omschrijving hiervan, kan men geen redelijke uitgavevoet vastleggen.

Dit amendement, mijnheer de voorzitter, bevestigt wat ik heb gezegd. Het koninklijk besluit dat moet bepalen wat als buitengewone uitgaven of exogene factoren mag worden beschouwd, is nog altijd niet uitgevaardigd. Toch bepaalt men reeds in deze programmawet welk deel van de akkoorden, afgesloten in de non-profitsector, moet worden ten laste genomen. Ik beperk mij tot deze beschouwingen en ik hoop, mijnheer de voorzitter, daarmee te hebben beantwoord aan, wat de

spreektijd betreft, de door u gestelde verwachtingen.

De **voorzitter**: Met brio, mevrouw.

01.06 **Paul Timmermans** (AGALEV-ECOLO): Monsieur le président, je serai bref. J'ai d'ailleurs beaucoup de difficultés à m'étendre sur un sujet pour avoir enseigné l'esprit de synthèse à des adultes dans une vie antérieure.

Le **président**: Mais personne ne vous oblige à être long!

01.07 **Paul Timmermans** (AGALEV-ECOLO): Justement, je ne le serai pas et je vous avoue que j'ai du mal à sacrifier au rituel de la répétition, mais étant donné les exigences, je m'y prêterai.

Tout d'abord, au nom du groupe Ecolo-Agalev, je voudrais me réjouir que le volet de la loi-programme relatif à l'emploi soit concis, parce que son élaboration nous a pris moins de temps laissant ainsi davantage de disponibilités pour l'exécution des tâches d'ordre parlementaire et gouvernemental.

Quatre points de cette loi-programme méritent notre attention.

Le premier concerne l'extension du bénéfice des mesures d'embauche à des catégories de travailleurs ou de demandeurs d'emploi qui ne pouvaient jusqu'ici en profiter. S'il en est ainsi du plan d'avantages à l'embauche et du Fonds budgétaire interdépartemental, nous sommes très heureux que de nouvelles catégories puissent accéder à cette forme d'emploi.

Le deuxième point concerne l'agence locale pour l'emploi. Nous nous réjouissons d'ailleurs que Mme la ministre ait prélevé de la loi-programme son nouveau projet de loi concernant les agences locales pour l'emploi et les titres-service et que celui-ci fera l'objet de débats particuliers, sur lesquels nous aurons l'occasion de revenir. Un autre élément positif est celui de l'extension du bénéfice des ALE aux régularisés et autres catégories d'étrangers, ainsi que le précise le texte, de même que de la volonté de la ministre d'activer les budgets formation qui, aujourd'hui, dorment dans les tiroirs des ALE et qui devraient permettre l'insertion des demandeurs d'emploi.

Une troisième mesure conforte le succès des conventions premier emploi. Nous nous réjouissons que plus de 30.000 jeunes soient à ce jour insérés dans ce type de convention et des aménagements qui visent à en faciliter encore la

mise en œuvre, en étant attentifs, cependant, à deux aspects: celui des effets d'aubaine qui sont non négligeables, mais qu'il faudra sans doute isoler des effets produits par les exonérations de cotisations sociales et celui, voulu dans le chef de Mme la ministre, à savoir des effets de formation. Il ne faut pas que des jeunes restent en formation. Donc, nous restons attentifs aux effets liés à la formation en alternance que peut promouvoir ce type de convention.

Le dernier aspect concerne la volonté de faire respecter auprès des employeurs la législation sur les stagiaires et les travailleurs pour créer de l'emploi. Nous nous réjouissons que des amendes soient appliquées, si nécessaire, et que, de surcroît, elles soient versées dans un Fonds pour l'emploi et réinvesties dans la formation à l'emploi.

Voilà les quelques commentaires que le groupe Ecolo-Agalev désirait apporter.

01.08 **Minister Frank Vandenbroucke**: Mijnheer de voorzitter, ik meen te begrijpen dat mevrouw D'Hondt over mijn onderdeel van de programmawet twee dingen heeft gezegd. Zij heeft, ten eerste, gezegd dat het goed is dat het een beperkte programmawet betreft. Ik wil mevrouw D'Hondt bedanken voor die positieve beoordeling. Ik had inderdaad het engagement genomen ten opzichte van Kamer en Senaat dat ik bij de regering zou pleiten tegen een mastodont van een programmawet. Ik denk dat we er grotendeels in zijn geslaagd die te vermijden. Laat dat ook in de toekomst zo blijven.

Ten tweede, zei mevrouw D'Hondt dat ze een essentieel probleem had met de manier waarop de programmawet gefinancierd wordt. Zij vond namelijk dat we onvoldoende in de financiering voorzien. Dit komt ook nog terug in een van de amendementen. Misschien kan ik u nu alvast zeggen dat in de commissie volgens mij twee interessante debatpunten aan bod kwamen. Ik zal ze kort samenvatten, en u zeggen wat volgens mij het antwoord erop is.

Ten eerste, vraagt men zich af of men in een strikt mechanische band moet voorzien waarbij elke bijdragevermindering automatisch vertaald wordt in een equivalente verhoging van de alternatieve financiering. Hier en daar hebben wij dit inderdaad zo bepaald. Ik heb het bijvoorbeeld gedaan in het wetsontwerp met betrekking tot de persoonlijke bijdrageverminderingen dat al door de Kamer werd goedgekeurd. Op andere terreinen hebben wij het niet zo gedaan. De regering heeft daar gewoon een inschatting gemaakt van de

alternatieve financiering die noodzakelijk is om de behoeften van de sociale zekerheid te dekken, dit parallel met een vermindering van sociale bijdragen. Dit is eigenlijk de filosofie die we willen blijven hanteren. Wij willen geen mechanische band creëren zodat elke frank bijdragevermindering zou leiden tot een extra frank alternatieve financiering. Wel volgen wij een principe dat keihard in het regeringsakkoord verankerd zit, namelijk dat de financiering van de sociale zekerheid voldoende moet zijn om de bestaande behoeften te dekken, maar ook om nieuwe sociale noden die zich in de samenleving aandienen te lenigen. Ik denk dat de politieke praktijk van deze regering intussen bewijst dat we inderdaad zo werken. Er is een belangrijke verhoging van middelen voor de sociale zekerheid. Er zijn verhoogde uitkeringen, er is een belangrijke investering in de gezondheidszorg. Eigenlijk is er een substantiële verhoging van de alternatieve financiering, waarvan we in 2001 natuurlijk gebruik zullen maken om een eenmalige maar essentiële schuldaflossing tot stand te brengen. Die alternatieve financiering blijft ook dan echter doorlopen op datzelfde hoge niveau.

In de commissie heb ik reeds uitgelegd waarom ik dacht dat dit, politiek gezien, een goede operatie was voor de sociaal verzekerden in dit land. Wij consolideren immers een aanzienlijk verhoogd volume aan alternatieve financiering. De wijze waarop we dit doen is in die zin handig, omdat we het bedrag niet meteen weer uitgeven maar gebruiken om schulden af te lossen. Wij kunnen dat geld trouwens niet meteen uitgeven. Dan zouden we ver boven de toegelaten uitgavennorm van het Stabiliteitspact gaan. Intussen hebben we onze alternatieve financiering toch maar mooi binnen, om het plastisch uit te drukken. Wij hebben die financiering binnen voor de toekomst. Ik geloof dus dat de politieke beslissing een aanduiding is dat de regering het meent met de sociale zekerheid, dat ze het ook meent met haar eigen regeerakkoord waarin staat dat we voldoende middelen willen inschrijven voor de bestaande behoeften, maar ook voor nieuwe behoeften in de sociale zekerheid. Met die wetenschap, met dit regeerakkoord, heb ik geen behoefte aan het soort mechanische band die de CVP-fractie in haar amendement bepleit.

Hierover ging de tweede discussie. Moest men dit als een nuttig amendement beschouwen? Ik denk het niet. Ik vind het een te mechanische opvatting van de manier waarop we bijdrageverminderingen moeten compenseren. Ik meen dat we in voldoende alternatieve financiering moeten voorzien om de huidige en de toekomstige

behoeften te dekken. Daar gaat het over, niet over een eenvoudige optel- en aftreksom zoals die wordt voorgesteld in het amendement.

Mijnheer de voorzitter, deze aangelegenheid werd uitvoerig besproken tijdens de commissievergadering en ik verwijs naar het verslag waarin ook de vraag aan bod komt waarom de regering besliste de eenmalige belangrijke schuldaflossing te vereffenen. Het antwoord is dat zulks precies deel uitmaakt van een operatie die leidt tot een sterk verhoogde alternatieve financiering die wordt geconsolideerd, niet alleen voor het jaar 2001, maar voor alle daarop volgende jaren, met een wettelijk bepaalde dubbele minimumdrempel, namelijk een drempel met betrekking tot het percentage en een drempel met betrekking tot een absoluut bedrag.

De alternatieve financiering wordt herleid van 140,887 miljard in 2000 tot 178,231 miljard in 2001, vanzelfsprekend te verdelen over het stelsel van de zelfstandigen en het stelsel van de werknemers. Hoewel van deze aanzienlijke verhoging in het regime van de werknemers een bedrag van 34 miljard wordt aangewend voor schuldovername, blijft dit een gunstige politieke operatie.

Ten slotte nog dit. De techniek voorgesteld in de programmawet geeft een belangrijke verantwoordelijkheid aan de sociale partners, aangezien zij in het beheerscomité voorstellen kunnen formuleren om de alternatieve financiering te verhogen.

Mijnheer de voorzitter, ziedaar een korte reactie op het discussiepunt dat mevrouw D'Hondt, overigens geheel legitiem, aanbracht.

01.09 Laurette Onkelinx, ministre: Monsieur le président, M. Timmermans a mis en évidence les améliorations positives que nous avons proposées dans le cadre de la loi-programme et je l'en remercie. Je remercie également Mme D'Hondt pour son intervention. Je lui rappellerai l'amendement déposé par M. Vandeurzen sur la mise à disposition a fait l'objet d'un large échange de vues en commission de l'Emploi. Il avait été proposé, étant donné l'étendue de cet amendement qui permettait finalement une modification drastique de la notion même de mise à disposition des travailleurs dans la Fonction publique, de ne pas circonscrire l'ensemble de ce débat à l'occasion de la discussion de la loi-programme mais, en accord avec M. le président de la commission des Affaires sociales, d'en faire une discussion à part entière sur la base d'une

proposition qui pourrait être déposée par M. Vandeuren. Voilà les précisions que je voulais apporter.

Le **président**: M. Vandeuren sera présent cet après-midi et vous pourrez encore avoir un échange de vues avec lui tout à l'heure.

01.10 Greta D'Hondt (CVP): Mijnheer de voorzitter, mevrouw, mijnheer de minister, wij hebben in de commissie uitvoerig de gelegenheid gehad om met de minister van gedachten te wisselen over wat wij beogen met de terbeschikkingstelling van personeel door de gemeenten. Ik bevestig dat dit de reactie van de minister was. Ik zal ook de huidige reactie van de minister overmaken aan de heer Vandeuren. We zullen in de loop van de bespreking deze namiddag merken wat de heer Vandeuren in laatste instantie met het amendement zal doen.

Ik wil het nu even hebben over het antwoord van de minister van Sociale Zaken op onze bedenkingen over de financiering van de sociale zekerheid in het algemeen en de alternatieve financiering in het bijzonder. Ik denk dat wij elkaar onrecht zouden aandoen als ik u beschuldigde van te visionaire zaken. Wanneer u mij zou zeggen dat ik te rekenkundig te werk ga en me beperk tot een optel- en een aftreksom, zou u mij ook onrecht aandoen. Zowel in uw als mijn redenering zit de bekommernis om de sociale zekerheid de middelen te geven die een performante en toekomstgerichte sociale zekerheid gedurende de jaren nodig heeft. Het gesprek in de commissie, het amendement en het herindienen is iets ruimer qua draagkracht dan de rekenkundige oefening van optellen en aftrekken. Ons amendement wil alleen maar de verzekering geven datgene wat aan minderinkomsten in de sociale zekerheid binnenkomt ingevolge bijdrage- en lastenverminderingen, te compenseren. Het amendement heeft het niet over andere elementen uit de alternatieve financiering. Het is mee ingegeven door de grootte van het volume van de bijdrage- en lastenverlagingen op dit ogenblik. Dat is misschien rekenkundig, maar toch belangrijk. Dit bekent reeds een groot volume aan financiering van de sociale zekerheid. Dat volume gaat in stijgende lijn, onder meer door een aantal maatregelen die nog ter tafel liggen en de komende maanden aan de Kamer zullen worden voorgelegd.

Volgende week zal ik er naar aanleiding van de begroting cijfermatig op terugkomen. Het gaat niet om het grote gelijk. Zowel bij u als bij ons gaat het om het veiligstellen van de sociale zekerheid. U

geeft – dat betwist ik niet – de sociale zekerheid de middelen die het nodig heeft om haar wettelijke verplichtingen correct te kunnen uitvoeren en in een aantal nieuwe mogelijkheden te voorzien. Uw voorgangers hebben jaren nodig gehad om mij te overtuigen van het globaal beheer van de sociale zekerheid, waarvan ik uiteindelijk een van de grote voorstanders ben geworden. Als wij voor het globaal beheer pleiten, is dat ook om de sociale zekerheid de kans te geven om over meerdere jaren te kunnen beheren. Dat is toch een verschil met de redenering om van jaar tot jaar voldoende te hebben. Ik trek geen streep en zeg niet dat het een goede of slechte zaak is. Ik zal dat volgende week naar aanleiding van de begroting nog meer gedetailleerd en met cijfers uiteenzetten.

01.11 Maggie De Block (VLD): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mevrouw de minister, de sociale programmawet was dit jaar, wat de sociale zaken betreft, erg beperkt. Toch werden niet onbelangrijke, structurele maatregelen genomen.

Inzake uitgavenbeheersing springen vooral de maatregelen met betrekking tot de geneesmiddelen in het oog. Het is algemeen geweten dat de overschrijding in het budget voor de geneesmiddelen de belangrijkste oorzaak was van de overschrijding van de jaarlijkse begrotingsdoelstelling. Deze regering heeft getracht om, via een akkoord met de geneesmiddelenindustrie, daaraan iets te doen.

Het akkoord steunt op drie belangrijke pijlers.

Ten eerste, werd voor het eerst sinds jaren een realistisch budget voor de geneesmiddelensector vastgelegd. Dit budget werd vergroot. In de geneeskunde wordt de belangrijkste vooruitgang inzake curatie nog steeds geboekt in de geneesmiddelensector. Dat betekent dat permanent nieuwe innovatieve geneesmiddelen op de markt komen die meestal ook erg duur zijn. Waakzaamheid is dus geboden als wij met dit budget willen rekeninghouden.

Ten tweede, werd als pendant voor het realistisch budget voor de geneesmiddelen verkregen dat de industrie zich akkoord heeft verklaard met het werken met gesloten budgetten. Er werd afgesproken dat de industrie 65% van de overschrijding zelf zou financieren. Uiteraard blijft het probleem bestaan dat de resterende 35% nog steeds binnen het stelsel moet worden gefinancierd.

01.12 Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer

de voorzitter, excuseer dat ik hier onderbreek, maar het volgende heb ik misschien niet duidelijk in de commissie verklaard. Het is goed dat mevrouw De Block dat punt opwerpt. Er is nog de financiële responsabilisering van de actoren, bijvoorbeeld de ziekenfondsen. Die hebben ook een stuk verantwoordelijkheid. De 35% die overblijft, komt niet persé ten laste van de Schatkist, de sociaal verzekerde of de sociale zekerheid. Ook de ziekenfondsen hebben een financiële verantwoordelijkheid en dat speelt natuurlijk ook mee. Daar moet u rekening mee houden.

Dan is er nog de vraag of de apothekers in deze kwestie een verantwoordelijkheid op te nemen hebben. Daarover moet op een constructieve manier met de apothekers worden gesproken. Ik wou dat even duidelijk maken.

01.13 **Maggie De Block** (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik zie aan de reactie van mevrouw Van de Castele dat daar zeker nog over gesproken zal worden.

Een derde structurele maatregel is de maatregel ten aanzien van geneesmiddelen buiten octrooi. Hier wordt voorzien in een referentie-terugbetalingssysteem. Dit is nieuw. Zodra zich een generiek aandient waarvan de prijs 16% lager ligt dan de oorspronkelijke prijs van de specialiteit, wordt het terugbetalingstarief vastgelegd op basis van de prijs van deze goedkopere generiek. Het is de bedoeling dat de arts door dit referentie-terugbetalingssysteem met zachte dwang wordt aangezet om de goedkopere generieken voor te schrijven. De regering hoopt dat de prijsbewuste patiënten de voorschrijvende arts ertoe zullen aanzetten om goedkopere geneesmiddelen voor te schrijven.

Vanuit de bezorgdheid voor de patiënten heeft de VLD aangedrongen op een aanpassing van artikel 44 om te vermijden dat door een neerwaartse spiraal van deze prijs, de patiënt weleens het kind van de rekening zou kunnen worden.

Naarmate de prijs van de generieke geneesmiddelen daalt, zal het verschil met de geneesmiddelen met merknamen groter worden, evenals het remgeld dat de patiënt voor deze laatste moet betalen.

Deze maatregel heeft een grote impact op structureel vlak. Een dergelijk systeem zal aanleiding geven tot aanzienlijke besparingen in de geneesmiddelensector. De overheid gaat ervan uit dat 1 miljard zal worden bespaard. Nog

belangrijker is dat de markt eindelijk dynamisch wordt. Vroegere maatregelen om het gebruik van generieke geneesmiddelen te promoten hebben in België bitter weinig resultaat gehad. Via het op de markt komen van generieke geneesmiddelen wordt de prijs van een geneesmiddel dat niet langer onder octrooi staat, permanent aan een kosten-batenanalyse onderworpen.

Het referentie-terugbetalingssysteem houdt in dat de regering afziet van haar oorspronkelijke plannen om het gebruik van de generieke geneesmiddelen te stimuleren door een verlaging van het remgeld bij gebruik ervan. De VLD zal er dan ook op toezien dat artikel 31 van de wet van 24 december 1999 waarin dit verlaagd remgeld op generieke geneesmiddelen werd geïntroduceerd in de volgende programmawet wordt opgeheven. Het gaat immers om een dubbel systeem en het heeft geen zin om geneesmiddelen met een merknaam die in navolging hun prijzen verlagen tot het prijsniveau van de generieke geneesmiddelen hiervoor te sanctioneren.

Een tweede belangrijke beslissing van de regering was de vastlegging van 22,3 miljard extra voor maatregelen als de uitvoering van het sociaal akkoord, een betere terugbetaling van de palliatieve zorg, een maximale gezondheidsfactuur enzovoort. Dit zijn nieuwe elementen. Mochten deze maatregelen niet worden gerealiseerd, dan gaat het overschot van dit budget naar de algemene pot van het RIZIV. Hiermee komt de regering tegemoet aan een belangrijke punt van het rapport-Peers, namelijk dat het niet altijd duidelijk is waarvoor extra budgetten worden gevraagd en waaraan ze uiteindelijk worden besteed.

Ten slotte wordt aan de Koning de mogelijkheid geboden om de uitgaven voor sommige geneesmiddelen op te nemen in de sociale en fiscale franchise. Daarmee kan een oud zeer worden geremedieerd. De niet-opname van de uitgaven voor geneesmiddelen is er ook de oorzaak van geweest dat chronische patiënten met quasi onbetaalbare uitgaven werden geconfronteerd, ondanks de correcties die werden aangebracht binnen het bestaande sociale en fiscale franchisesysteem.

01.14 Minister **Frank Vandenbroucke**: Mijnheer de voorzitter, ik deel een aantal van de bekommernissen van mevrouw De Block. Er moet inderdaad een dynamiek in de geneesmiddelenmarkt worden gebracht. Hierover zullen we straks met de heer Goutry debatteren. We moeten nagaan hoever de maatregelen om

een dynamiek in de markt te brengen kunnen gaan door een zekere prijsconcurrentie te laten spelen. De problematiek van de chronische patiënten is voor deze regering essentieel.

01.15 Annemie Van de Casteele (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, om de redenen die mevrouw D'Hondt reeds heeft aangehaald heb ik mij niet ingeschreven voor de algemene bespreking van de programmawet. Deze wet is in feite een uitvoeringswet op de begroting. We vonden het weinig zinvol om gedeelten van het beleid van de ministers apart te bespreken. Dit is slechts een onderdeel van een globale beleidsvisie die we hopelijk volgende week kunnen becommentariëren.

Ik wens echter te vermijden dat de indruk zou ontstaan dat deze programmawet en de onderdelen die erin zijn opgenomen ons niet interesseren. Om die reden verwijs ik naar het commissieverslag waaruit blijkt dat we onze mening betreffende bepaalde hoofdstukken duidelijk te kennen hebben gegeven.

Ik kan alleen niet aan de verleiding weerstaan om toch enige commentaar te geven over de timing van de werkzaamheden in plenaire vergadering.

Mevrouw D'Hondt verklaarde dat het niet echt haar bedoeling was het woord te vragen in het debat over de programmawet. Wij hadden daarvoor ruimschoots tijd uitgetrokken omdat de Conferentie van Voorzitters daartoe aanleiding had gegeven. Ik betreur dat, omdat dit weer een aanleiding was voor de pers om artikelen te schrijven over een Kamer die vierkant draait en volksvertegenwoordigers die blijkbaar niet goed weten waaraan ze hun tijd willen of kunnen besteden.

De collega's van de CVP luisteren wel niet, maar ik dring er toch op aan dat zij die vragen ten minste in hun fractie bespreken en een meer realistische timing afdwingen voor de bespreking in plenaire vergadering. Op die manier wordt onze agenda niet telkens opnieuw door elkaar gehaald en kunnen we voorkomen dat mensen naar hier worden "gesleept" omdat de timing anders uitvalt dan gepland.

Ik heb dan nog een korte commentaar op een verklaring van mevrouw De Block inzake het geneesmiddelenbeleid. Volgende week zal ik mijn commentaar ten gronde uiteenzetten. Het viel mij op dat ze aankondigde dat de VLD er zal op toezien dat het verlaagde remgeld voor generieken in de komende programmawet zal

worden geschrapt.

Ik wens de minister te vragen of het op dit moment voor problemen kan zorgen dat dit systeem wettelijk nog blijft bestaan en dat er tegelijkertijd een ander systeem wordt ingevoerd. Heeft men er gewoon niet aan gedacht het verlaagde remgeld met deze programmawet ongedaan te maken? Het zou alleszins veel coherenter zijn geweest.

01.16 Maggie De Block (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik denk dat er geen problemen zullen voortvloeien uit het naast elkaar bestaan van de twee systemen omdat de programmawet pas op 1 april 2001 in werking treedt. Het gaat geenszins om een vergetelheid. Zodra het nieuwe systeem van kracht wordt, zal het oude systeem gewoon moeten worden afgeschaft. Indien we dat onmiddellijk zouden doen, zouden we een lacune van drie tot vier maanden hebben gecreëerd.

01.17 Annemie Van de Casteele (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, men kan in deze wet ook perfect inschrijven dat het oude systeem op 1 april 2001 vervalt.

Mijnheer de minister, was het inderdaad niet coherenter geweest het verlaagde remgeld voor generieken ook in deze programmawet wettelijk te regelen zodat de twee systemen niet naast elkaar blijven bestaan?

01.18 Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer de voorzitter, ik kom nog naar de Kamer met een wetsontwerp betreffende de gezondheidszorg waarin we dergelijke problemen kunnen opvangen. Er moet inderdaad nagedacht worden over marges en remgelden voor generieken, maar ik meen dat mevrouw De Block gelijk heeft. Het eerste wat we nodig hadden was de mogelijkheid om een dynamiek te brengen in de prijzen. Dat moesten we nu bij wet regelen. Op de problematiek inzake remgelden, marges, enzovoort, moeten we nog terugkomen.

01.19 Annemie Van de Casteele (VU&ID): Over de marges moet in ieder geval nagedacht worden. Ik heb trouwens tijdens de bespreking in de commissie de zorg geuit dat er nog twijfel bestaat over de garanties voor de toekomst. Als men referentie-terugbetalingen invoert, -de voorbeelden die u hebt uitgewerkt, wezen daar op - zijn de remgelden automatisch voordelig voor de patiënt wat betreft de generieken ten opzichte van de specialiteiten. Dat was uiteindelijk ook de bedoeling.

De **voorzitter**: Geachte collega's, wij gaan thans over tot de bespreking van het hoofdstuk Infrastructuur. Aan het woord komen de heren Leterme, Poncelet en Ansoms. Ik wens de algemene bespreking deze voormiddag te beëindigen om daarna over te gaan tot de artikelsgewijze bespreking. Om kwart over twee wenst collega Vandeurzen zijn amendementen te verdedigen. Ik geef het woord aan de heer Leterme.

01.20 Yves Leterme (CVP): Mijnheer de voorzitter, mevrouw en heren ministers, collega's, het is haast een ritueel dat bij het begin van een bespreking een parlementslid de rapporteur bedankt. Los van de persoonlijke appreciatie voor de rapporteur kan ik dit vandaag jammer genoeg niet doen. Ik stel immers vast dat het verslag niet unaniem werd goedgekeurd. Meer nog, de verslaggever heeft zich zelf, met recht en reden trouwens, onthouden bij de goedkeuring van het verslag. Ik kom later nog terug op de redenen van die onthouding. Ik denk dat het verslag te weinig een weergave is van de vraagstelling – in deze inderdaad complexe materie – en het al dan niet beantwoorden van deze vraagstelling door de minister.

De **voorzitter**: Mijnheer de voorzitter van de commissie voor de Infrastructuur, wenst u te onderbreken?

01.21 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Mijnheer Leterme, u vergist zich en ik wil hier dan ook de puntjes op de i's zetten. De rapporteur heeft zich namelijk niet onthouden.

De **voorzitter**: Mijnheer Leterme, ik zal dit nagaan in het verslag.

01.22 Yves Leterme (CVP): Het is zelfs meer dan zich onthouden, de rapporteur heeft zelfs niet het woord genomen om zijn verslag toe te lichten. Ik zal hierover een aantal concrete vragen stellen. Bij ontstentenis aan vraag en antwoord in het verslag, is het voor de rechtszekerheid en de interpretatie van een aantal bepalingen immers belangrijk om de precieze antwoorden van de regering op deze vragen te kennen.

Wat het algemene verloop van de werkzaamheden betreft, wens ik mij aan te sluiten bij de opmerkingen die mevrouw Brepoels gisteren heeft geformuleerd. Ik meen dat de organisatie van de werkzaamheden rond de bespreking van de programmawet stilaan een dieptepunt vormt in onze parlementaire geschiedenis. Aan de opmerkingen van mevrouw

Brepoels omtrent het teleurstellende verloop van de besprekingen wens ik nog een drietal elementen toe te voegen.

Ten eerste, wens ik de nadruk te leggen op de zeer laattijdige indiening van teksten, inzonderheid met betrekking tot de artikelen van de programmawet die aan de commissie voor de Infrastructuur waren toebedeeld. Het betreft hier de indiening van het geheel van bepalingen in verband met de ULL, de unbundling van de local look. Bij het begin van de werkzaamheden werd dit plotseling en geheel onverwacht op tafel gelegd.

Ten tweede, wens ik te verwijzen naar de slechte agendering van de werkzaamheden. Ook andere collega's hebben hier al op gewezen. Ook gisteren was dit het geval. Het is ontoelaatbaar dat mensen niet op het juiste moment op de juiste plaats kunnen zijn om hun inbreng te doen.

Tot slot, de verantwoordelijkheid voor het nefaste verloop van de bespreking van deze programmawet berust bij de meerderheid. In de eerste plaats was het vereiste aantal leden van de meerderheid vaak niet aanwezig. Dat was ook het geval met de commissie voor de Infrastructuur. Ik weet niet welke reden men kan hebben om zijn, misschien sober betaalde, job van volksvertegenwoordiger niet uit te voeren. Dat de meerderheid niet in staat is om bij besprekingen aanwezig te zijn, is evenwel een oorzaak voor het nefaste verloop van onze werkzaamheden.

Bovendien valt het op dat de meerderheid niet alleen in de commissie voor de Infrastructuur, maar ook in andere commissies op geen enkele wijze aan het debat deelneemt, op enkele uitzonderingen na. Dat vind ik ten zeerste betreurenswaardig vanuit mijn beroepseer, tenminste als men het mandaat van parlementslid als een beroep kan beschouwen. In ieder geval betreur ik het dat de meerderheid tijdens de urenlange bespreking van de zo belangrijke artikelen met betrekking tot de verlening van UMTS-licenties niet eens het woord heeft gevoerd. Dergelijke handelwijze staat in schril contrast met het feit dat zij wel grote verklaringen over stellingnamen buiten het Parlement aflegt.

01.23 Marie-Th. Coenen (ECOLO-AGALEV): Monsieur le président, je constate que M. Leterme s'inquiète du manque de débat en commission au sujet de la loi-programme et des projets dont nous discutons. Je voudrais tout de même lui signaler qu'il s'agit d'un thème très technique. Je comprends bien qu'en tant que spécialiste de la

question, vous vous plaisez à discuter de données techniques et de chiffres, mais ce n'est pas le cas de chacun.

Là où j'estime que vous n'avez pas tout à fait raison, c'est lorsque vous prétendez qu'il n'y aura pas de débat. Car lorsque des questions politiques sont posées, notamment lorsqu'on parle du service au public, du service universel et de la garantie que chacun puisse en bénéficier, nous pouvons reprendre notre rôle. Sur ce point, le ministre s'est d'ailleurs engagé à organiser le débat, même si cela doit se faire dans une commission spéciale.

Il faut faire la part des choses. D'une part, il y a la technicité de la loi-programme, qui permet finalement l'ouverture et la gestion d'un marché ; de l'autre, il y a le débat politique qui nous appartient et que nous avons demandé. J'espère que le ministre tiendra sa promesse et que nous aurons le débat sur les services qui pourront être apportés.

De **voorzitter**: Vooraleer u het woord terug te geven, mijnheer Leterme, laat ik het woord aan de verslaggever. Het is immers de regel dat een rapporteur steeds in het debat mag onderbreken.

01.24 Jan Mortelmans (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, ik onderbreek de heer Leterme om zijn bewering tegen te spreken. Ik heb het verslag wel degelijk goedgekeurd, maar hij was al buiten bij de eindstemming.

De **voorzitter**: Ik neem daar akte van.

01.25 Yves Leterme (CVP): Mijnheer de voorzitter, sta me toe te repliceren op de onderbreking van mevrouw Coenen aan de hand van een zeer concreet voorbeeld.

Mevrouw Coenen, de goedkeuring van onderhavige artikelen uit de programmawet geeft de regering, die u steunt, de toestemming om licenties te veilen voor de ontplooiing van een netwerk in heel het land, tenzij, zoals de minister in een schriftelijke vraag bevestigde, de 5.000 bestaande basisstations theoretisch volstaan voor UMTS in geval men aan site sharing doet. In ieder geval, de veiling van de licenties impliceert dat ze zullen worden gebruikt en dat in Vlaanderen, Wallonië en Brussel extra basisstations moeten worden gebouwd. U beweert dat u wel in het debat het woord neemt wanneer het gaat om punten die de samenleving aangaan, terwijl ikzelf vooral inga op technische details. Het is goed dat uw fractie, uw federale raad, uw kiezers beseffen dat,

wanneer ik tijdens de algemene bespreking in commissie uitleg heb gevraagd en een standpunt heb ingenomen in verband met de stralingsnorm, u daarentegen niet eens het woord hebt genomen. Dat kan u niet ontkennen. Tijdens het debat in commissie had u de kans om urenlang namens uw bezorgde kiezers en fractie een inbreng te doen, maar u hebt gezwegen. Twee tot drie dagen nadat de bespreking in commissie had plaatsgevonden, heeft uw fractie echter buiten het Parlement de spieren laten rollen, ik veronderstel overigens niet echt tot genoegen van de protagonisten in dit dossier, die hopen dat de handtekeningen onder een akkoord ook zullen worden gehonoreerd.

Samengevat, het gaat dus niet alleen om technische kwesties. De stralingsnorm gaat de hele samenleving aan. Uiterekend u die mij zopas hebt terechtgewezen, hebt als lid van de commissie, tenzij om naar adem te happen, niet eens uw mond omtrent dit thema opengedaan.

01.26 Martine Dardenne (ECOLO-AGALEV): J'aimerais remettre les pendules à l'heure, monsieur Leterme.

Peut-être n'a-t-on rien dit en commission. Cela étant dit, il n'est pas question, dans la loi-programme, de l'établissement des normes, que ce soient les normes d'émission ou les normes d'immission. Vous savez comme moi que ces normes passent par une législation sur les rayonnements non ionisants, une loi de 1985 qui procède habituellement par arrêté royal chaque fois qu'on la modifie. C'est la même chose pour la législation sur les rayonnements ionisants.

On ne peut pas dire la même chose et son contraire tout le temps: critiquer la loi-programme en disant qu'on en fait un fourre-tout et en même temps reprocher aux autres de ne pas mener le combat au bon endroit. Je pense que ce n'est pas là que ce combat doit être mené. Je le ferai ailleurs; vous pouvez compter sur moi.

01.27 Yves Leterme (CVP): Mijnheer de voorzitter, mevrouw Dardenne, u zit er volledig naast. Het is wel degelijk naar aanleiding van het al dan niet toestaan aan de regering om licenties te veilen voor de ontplooiing van een UMTS-netwerk en naar aanleiding van de algemene bespreking van deze artikelen dat ik hier iets moet zeggen. Het is ook naar aanleiding van deze bespreking dat in uw eigen organisatie deze discussie is losgebarsten. Over de blootstellingnormen met betrekking tot radiofrequente stralingen uitgaande van

basisstations van UMTS-netwerken moet in de commissie worden gesproken, maar over de artikelen over die kwestie in de programmawet, moeten wij het hier in de plenaire vergadering hebben. U zal daar trouwens de kans toe krijgen en u zal niet moeten beweren dat de regering dit via een koninklijk besluit zal oplossen en dat Ecolo tegen een lakse norm is. Wanhoop niet, u zal de kans krijgen kleur te bekennen bij de bespreking van het amendement van de heer Poncelet en bij de stemming over de norm van drie volt per meter die door uw raad is geëist. De publieke opinie, evenals uw achterban, zal dan kunnen inschatten hoe zwaar uw woorden en die van Ecolo wegen. Tussen haakjes, ik stel vast dat Agalev het blijkbaar niet waard vindt dit debat bij te wonen.

Ik wil het ook nog even hebben over een voorval in de Kamer dat ik ten zeerste betreurt. Sta me toe, mijnheer Bartholomeeussen, dat ik zeg dat het dieptepunt van het verloop van de werkzaamheden in de Kamer werd bereikt toen wij vorige week donderdag op het einde van de besprekingen vroegen om het verslag te kunnen nalezen. Dat bleek nodig, maar u wees mij er met een vermanende vinger op dat u dat zou onthouden. U zei dat het de laatste keer was dat u bereid was een amendement van mij goed te keuren. Ik stel het nu wat ongenueanceerd voor, maar daar kwam het toch wel op neer. Als parlamentsleden kunnen wij het oneens zijn, maar wij moeten toch respect hebben voor mekaars mening en standpunt. Maar neen, wanneer een parlamentslid voor zijn opinies uitkomt en zelfs vier of vijf amendementen laat goedkeuren, waarschuwt de heer Bartholomeeussen mij op dreigende toon dat hij zal onthouden wat ik heb gedaan. Misschien reageert hij zo uit een soort Antwerpse reflex tegen onze fractieleider. Het was nochtans evident dat een aantal zaken moesten worden aangepast en toch word ik gewaarschuwd om wat ik heb gedaan! Wat wordt mij verweten? Ten eerste, dat wij drie uur lang hebben vergaderd over dit thema. Blijkbaar is het dat niet waard. Ten tweede, dat wij hebben geëist dat het verslag werd besproken en goedgekeurd. Over zo'n belangrijk thema lijkt mij dat toch niet overbodig! Toch zal men dat onthouden en mij weten te vinden. Voor mij is dat een dieptemunt in de samenwerking tussen meerderheid en oppositie.

Zo kom ik tot het agendapunt dat ons bezighoudt, met name de artikelen over telecommunicatie in de programmawet, enerzijds het UMTS-dossier met de sitiesharing en de roaming, anderzijds de loskoppeling van de lokale lus. Dit gebeurde op initiatief van de minister die nadat hij door de Raad van State nog maar eens was terechtgewezen

vlug enkele amendementen heeft neergelegd.

Toch moet ik eerst iets zeggen over iets dat niet in deze programmawet is opgenomen. Ik bespreek het omdat het neerkomt op een gebroken woord van de minister en de regering. Het gaat over een niet nagekomen belofte die met zoveel woorden in de plenaire vergadering van 20 juni door de minister was toegezegd. Mijnheer de voorzitter, u hebt de minister er nog speciaal voor laten roepen uit een oord waar hij allicht interessantere bezigheden had dan hier aanwezig te zijn bij de bespreking van materies die hem aanbelangen.

Ook daar was de minister te laat. De minister heeft toen toegezegd dat bij de eerstvolgende programmawet – en dus niet bij een of andere toekomstige wet – de problematiek van de handhaving van de RMTTE-richtlijn zou worden geregeld. De minister had namelijk vastgesteld dat de filosofie die er achter zat overeenstemde met zijn woorden. In krantenartikels en interviews verklaarde hij immers steeds dat niet te veel jurisdictioneel zou worden gehandhaafd en dat men zou proberen vertrouwen te stellen in de sector en de zaken via administratieve weg te regelen om de rechtbanken niet te belasten. Collega's, wij stellen samen met de hele sector vast dat hij die belofte niet nakomt.

Dit brengt mij in het algemeen bij een balans van de activiteiten en het wetgevend werk van minister Daems in deze Kamer na iets meer dan een derde van de legislatuur. Mijnheer de minister, als een legislatuur vergeleken kan worden met een wielerseizoen, dan is de voorjaarsvoorbereiding voorbij en zijn de voorjaarsklassiekers achter de rug. We krijgen nu het middenstuk met de grote rondes en vervolgens het naseizoen. Ik heb gehoord dat u op staatskosten iemand hebt ingehuurd om u wat dat betreft goed te verkopen. In elk geval zitten we nu midden in de legislatuur.

01.28 Jo Vandeurzen (CVP): Mijnheer de voorzitter, ik heb dit in de media niet kunnen volgen, maar begrijp ik de heer Leterme goed en heeft ook minister Daems een extra inspanning gedaan om de communicatie te verbeteren zoals mevrouw Aelvoet dat onlangs heeft gedaan naar aanleiding van het gedoogbeleid? Ik dacht dat de heer Slangen volstond.

De **voorzitter:** Mijnheer Vandeurzen, dat is goed geprobeerd.

01.29 Yves Leterme (CVP): Mijnheer de voorzitter, de heer Vandeurzen brengt mij opnieuw in verwarring zoals dat zo vaak het geval is.

01.30 Minister **Rik Daems**: Mijnheer Vandeurzen, misschien heeft dit te maken met het feit dat mijn echtgenote uit uw regio komt. Ik wil de Genkse regio terdege informeren over al mijn activiteiten om geen maritale problemen te hebben. U kent dat wel want u komt uit die streek.

01.31 **Jo Vandeurzen** (CVP): Mijnheer de voorzitter, ik waardeer dat natuurlijk zeer goed en ik vind het prachtig. Ik hoop alleen dat minister Daems binnen zijn eigen actieradius electoraal actief blijft. Dan ben ik gerust.

01.32 **Yves Leterme** (CVP): Mijnheer de voorzitter, terug naar de ernst. Na een derde van het seizoen kunnen we in deze Kamer een eerste balans opmaken van het beleid-Daems. Het is trouwens de tweede keer dat de heer Daems in de Kamer een wettelijke bepaling moet laten goedkeuren. De eerste keer ging het om de omzetting van de richtlijn waarover we het al zo vaak hebben gehad. Mijnheer Daems, blijkbaar gebeurde dit wat tegen uw zin want eerst wou u dit bij koninklijk besluit oplossen. Gelukkig is dat echter intussen rechtgezet. Maandenlang hebben we van minister Daems, veelal in Angelsaksische bewoordingen, te maken gehad met een government by announcement. Hij stelde daarbij dat hij voor een trendbreuk zou zorgen. Ik stel vast dat we nu eigenlijk komen tot een government by impression. Mijnheer de voorzitter, ik spreek in een taal die minister Daems ligt. Er was een periode van government by announcement waarin men formidabele verklaringen aflegde. Zo zou onder meer Belgacom naar de beurs worden gebracht. Ik bespaar u de hele resem want anders moeten we de spreektijd beperken. Nu zijn we in de fase dat men dat niet meer gelooft en dat dit in de media niet meer werkt. Misschien verandert men ook om die reden van woordvoerder. Aangezien men vaststelt dat dit niet meer werkt, moet men iets anders gaan doen. Daardoor komen we in een situatie die wij government by impression noemen.

De **voorzitter**: Mijnheer Leterme, als ik mij niet vergis is er ook nog iets als regeren bij wet.

01.33 **Yves Leterme** (CVP): Mijnheer de voorzitter, wat dat betreft is de heer Daems wat hardleers. Hij wordt op een dure wijze geadviseerd en probeert dan rond de Kamer te fietsen en via koninklijke besluiten te handelen. Hij wordt echter telkens teruggefloten, wat steeds veel energie en tijd kost. Het is dus zowel tijd- als energieverstopping en kost de samenleving telkens veel geld. De veiling van de licenties loopt hiermee

vertraging op en men verliest miljarden.

Uiteindelijk moet dit toch in de Kamer belanden.

Na meer dan één derde van de legislatuur moeten wij echter vaststellen dat minister Daems het inzake de hervorming van de Regie der Gebouwen heeft over "9 miljard frank vervreemding van overheidsgebouwen; voorzien budget voor 2000: nul; de operatie moet in 2001 worden herhaald". Ik zal het niet hebben over de uitschuivers met betrekking tot de krasbiljetten van de Nationale Loterij. Iedereen heeft een zwak moment.

01.34 **Marie-Th. Coenen** (ECOLO-AGALEV): Monsieur le président, j'ai été très attentive en commission aussi, M. Leterme peut en témoigner.

Sommes-nous dans la discussion de la loi-programme ou dans la discussion du budget et de la note de politique générale, monsieur Leterme ?

En effet, une partie des informations que vous nous donnez ici, vous nous les avez déjà données lors du débat sur la loi-programme mais aussi dans la note de politique générale et vous avez ouvert le champ à ce moment. Je sais qu'il y a discussion sur le point de savoir s'il faut débattre de la loi-programme ou de la note de politique générale mais, maintenant, je me demande si vous ...

Le **président**: Madame, laissez faire le président en ce qui concerne l'ordonnancement des travaux.

01.35 **Greta D'Hondt** (CVP): Mijnheer de voorzitter, ik wil alleen opmerken dat men niet met veel mensen moet zijn om iets mooi te zien groeien. Mevrouw Coenen stelt precies die vraag aan de heer Leterme, die ik aan ieder van ons stelde, met name dat wij een omgekeerde werkwijze hanteren door eerst de programmawet te behandelen en goed te keuren en daarna pas de begroting.

01.36 **Jean-Pol Poncelet** (PSC): Monsieur le président, je crois que Mme D'Hondt vient de donner l'argument le plus important. En guise de réplique, j'aimerais lui dire qu'à mon avis, la politique du gouvernement est, comme sa majorité, une, homogène, solide, sans aucune nuance, et ce pour tous les partenaires.

01.37 **Yves Leterme** (CVP): Mijnheer de voorzitter, ik voeg eraan toe, omdat u mij persoonlijk aanvalt, mevrouw Coenen, dat bepaalde grote verklaringen die door u of uw partij

luidop worden afgelegd, bijvoorbeeld over de stralingsnormen, vroeg of laat in de openbaarheid komen. Ik heb er begrip voor dat u daaraan moet wennen, maar wanneer u in de commissie zwijgt over de blootstellingnormen blijft dit geen geheim. U zult straks op het amendement van de heer Poncelet moeten reageren en bevestigen of men de grote verklaringen die in het weekend werden afgelegd, nog mag geloven of dat er daadwerkelijk een verandering komt. Ik denk er het mijne van.

Voorzitter: Lode Vanoost, ondervoorzitter.

Président: Lode Vanoost, vice-président.

Mijnheer de voorzitter, het is jammer dat ik telkens word onderbroken.

Ik had het over het bilan na één derde van de legislatuur. De Regie der Gebouwen: hervorming nul; 9 miljard frank overdracht: niet gebeurd; over de Nationale Loterij zullen wij zwijgen; Sabena zag er goed uit, op dit ogenblik iets minder. Ik zal het ook niet over de koudwatervrees van minister Daems met betrekking tot de valorisatie van de overheidsactiva hebben: dat is zeer mager. Ik zal het ook niet hebben over het telkens uitstellen, via persverklaringen, van de hervormingen van het BIPT en de zeer trage vordering van het dossier-Belgacom. Ik herinner terzake aan de triomfantelijke vrije tribune van de heer Desimpel over de beursgang van Belgacom die zeer dringend in de eerste dagen moest gebeuren. Ik zal het ook niet hebben over de gebrekkige omzetting van de Europese regelgeving. Gelukkig is er De Post, minister Daems, waar u goede kans maakt om het dossier goed af te ronden. Inzake het government by announcement zal het vroeg of laat duidelijk worden dat er eigenlijk zeer weinig degelijk werk gebeurt. Dat geeft mij de kans om quasi naadloos over te stappen naar het dossier dat ons bezighoudt.

Ook hier vinden wij de klassieke kenmerken terug van het beleid van minister Daems.

Dat is ten eerste laattijdigheid. Ik zal daar niet verder over uitweiden, maar eerst gaat men naar de Raad van State, waarna veel te laat bepaalde mankementen worden vastgesteld, ondanks zeer dure adviezen.

Ik ga de miljoenen niet opsommen die in uw begroting zijn voorzien zijn voor het inwinnen van extern advies.

Misschien kunt u aan die mensen vragen waar in ons land de klassieke verdeling ligt tussen de scheiding der machten.

Een tweede kenmerk is een immense slordigheid. Ik geef u een voorbeeld. Ik heb zopas een amendement ingediend over teksten die niet kloppen. Men steekt de schuld dan op de tekstverwerking. Il faut le faire, als promotor van de informatiesamenleving! Als men in moeilijkheden raakt en er klopt iets niet, dan zegt men dat het de schuld van de tekstverwerker is.

Mijn vader had soms de onhebbelijke gewoonte om, als er iets niet klopte met een bepaalde factuur of met de belastingen, te zeggen dat de computer zich vergist had. Zitten wij nu niet in dezelfde situatie? Wordt nu niet hetzelfde argument gebruikt? Er wordt geklungeld bij de voorbereiding van de wetgeving.

Ten derde worden op precieze vragen, gesteld in commissie, gebrekkige antwoorden gegeven. Vorige week hebben de collega's samen met mij kunnen vaststellen dat antwoorden moeten worden hernomen en gecorrigeerd. De minister weigert zelfs pertinent – en dat is zonder precedent – om antwoorden op vragen over wetsartikelen die in commissie worden besproken, in het verslag op te nemen, onder het motto dat de openbaarmaking van het antwoord schadelijk zou kunnen zijn voor het verloop van de veiling, in casu van de veiling van de UMTS-licenties.

Vooraleer een dozijn aantal concrete opmerkingen te maken of vragen te stellen, wil ik toch eerst even stilstaan bij de maatschappelijke dimensie van dit dossier en hierbij richt ik mij in het bijzonder tot mevrouw Coenen. Als de UMTS-licenties ter sprake komen, gaat het vooral om de miljarden die zij moeten opbrengen. Dit geld is trouwens al verteerd vooraleer het binnen is, wat ook al klassiek is.

Bij UMTS gaat het om een nieuwe vorm van telecommunicatie. In onze samenleving zijn er misschien nog nooit zoveel communicatiemogelijkheden geweest, maar werd er nog nooit zo weinig gecommuniceerd, onder meer over een dossier en over een veiling die fundamenteel in een kader van onzekerheid moeten worden gesitueerd.

Ten eerste gaat het om een onzekerheid van technologische aard. Ik ben geen specialist, in tegenstelling tot wat mevrouw Coenen denkt, maar als ik artikelen en studies lees over de hele telecomsector en de sector van de draadloze communicatie in het bijzonder, dan stoot ik op een brok twijfel. Zal deze technologie, waarvoor licenties zullen worden geveild, niet vroeg of laat -

voor de operatoren hopelijk iets later, voor de gebruiker misschien omgekeerd - binnenkort niet bij wijze van spreken 'overruled' worden door een nieuwe technologie?

Wat dat betreft hoeft u maar eens de mening te vragen van de houders van G2-licenties, waarvoor ook veel geld werd betaald. Zij zullen u antwoorden dat op het ogenblik waarop de G2-licenties werden toegekend, rendabiliteits- en marktstudies op lange termijn werden gemaakt, die een veel duurzamere tijdsbestendigheid van de technologie voorzagen. Dat is dus een eerste onzekerheid, de technologische onzekerheid.

Een tweede onzekerheid is die over de vraag. De vraag is, en het woord is toepasselijk, of de vraag naar dit soort producten of naar dit soort van diensten wel zo groot zal zijn als algemeen wordt verwacht? Ik herinner mij dat er in de jaren zestig een telefoon is uitgevonden waarbij men mekaar kon zien bij het telefoneren. Dat was nu de uitvinding! Er zou een enorme markt ontstaan, maar er is niks van geworden. Dit had veel te maken met de privacy, want mensen hebben niet altijd graag dat men ziet vanwaar men belt. In elk geval bestaat in bepaalde kringen een grote scepsis over de sterkte van de vraag.

Een derde onzekerheid, maar daar kom ik straks uitgebreid op terug, is die nopens de effecten op de volksgezondheid. Mevrouw Coenen en mevrouw Dardenne, dit zal het voorwerp van een debat worden.

Tenslotte is er de onzekerheid nopens de opbrengst en daar wil ik zeer kort over zijn. In de begroting wordt een bedrag van vijf miljard frank aan uitgaven opgenomen, te financieren door de rentewinst die zal voorvloeien uit de inkomsten van de veiling van de licenties, waarbij de hoofdsom wordt toegewezen aan het Zilverfonds en daarbij zijn wij het volledig eens met de regering. Wanneer u op die vijf miljard frank de actuele rentetarieven gaat berekenen, dan komt dit erop neer dat de regering een opbrengst van ongeveer tachtig miljard frank verwacht.

Een deel van het politieke compromis over de beleidsverklaring van de eerste minister en over de opmaak van de begroting heeft te maken met de financiën die voorzien worden voor de mobiliteit en voor de informatiemaatschappij. Collega Ansoms zal straks nog het woord voeren over het onderwerp mobiliteit. Heel wat centen die onder druk van de groenen zouden moeten worden toebedeeld aan mobiliteit zijn intussen onzeker geworden.

Ik wil een paar concrete opmerkingen formuleren en een paar vragen herhalen die mevrouw Coenen en de heer Mortelmans reeds opwierpen, niet alleen omdat het beleid van minister Daems veel vragen oproept maar vooral omdat het in deze belangrijke materie van belang is de standpunten van de regering zwart op wit te hebben.

Mijn eerste opmerking heb ik ook reeds in de commissie geformuleerd. Zij heeft trouwens aanleiding gegeven tot een amendement van onze fractie. De hele problematiek van de reikwijdte, het toepassingsgebied van deze wet, is onduidelijk. Mijnheer de minister, ik vrees oprecht dat artikel 92 bis, of was het quinquies, de werkbaarheid van een aantal andere bepalingen in het gedrang brengt. Dit artikel neemt een te ruime schaal van operatoren in aanmerking. Als ik het goed begrijp worden immers alle eigenaars van basisstations door deze wetsartikelen geviséerd. De praktische uitvoering van andere, goede, artikelen rond bijvoorbeeld site sharing en het beheer van databanken, komt daardoor in gevaar. Ik wil u dus vragen, mijnheer de minister, goed te specificeren of bijvoorbeeld het Rode Kruis met al zijn zendstations bij de operatoren thuishoort en of niet ook CB-verenigingen onder het toepassingsveld van de wet zullen vallen. Als dat niet zo is, moet u het zeggen, mijnheer de minister. Ik denk dat de sector en de bevolking recht hebben op duidelijkheid.

Mijn tweede opmerking betreft de hele sanctieregeling. Ik blijf met een aantal vragen en onduidelikheden zitten over de sanctionering van een aantal verplichtingen die aan de operatoren en aan anderen worden opgelegd. Op vele plaatsen in de tekst staat dat men moet onderhandelen, dat men overeenkomsten moet sluiten. Men moet regelingen treffen rond site sharing, rond databanken, enzovoort. Mijn vraag luidt, mijnheer de minister, wat er gebeurt als de operatoren zich niet aan die verplichtingen houden of niet tot een overeenkomst komen, welke sanctieregeling er dan bestaat. Komt hun vergunning daardoor eventueel in gevaar? Worden er geldboeten uitgesproken, of worden er andere maatregelen getroffen? Ik had hierover graag van u wat duidelijkheid gekregen, mijnheer de minister. Op wiens initiatief gebeurt de sanctionering bij het uitblijven van een oplossing? Welke soort maatregelen kan men nemen, en is er beroep tegen mogelijk? Kan er bijvoorbeeld een uitspraak komen van de Kamer voor Interconnecties? Hoe zit dit precies in elkaar, mijnheer de minister?

Een derde element dat ik onder de aandacht wil brengen – en ik richt mij in het bijzonder tot mevrouw Goenen – betreft de universele dienstverlening en toegankelijkheid, een aspect waar mevrouw Coenen het daarnet reeds over had. Dit soort technologieën zou voor iedereen toegankelijk moeten worden. In uw regelgevend kader, mijnheer de minister, dat onder meer terug te vinden is op de website van het BIPT, hebt u het op een bepaald moment over de dekkingsgraad die, in inwonertal berekend, na verloop van tijd moet worden bereikt. Er is sprake van een toenemende dekkingsgraad van het eerste tot het zesde jaar.

In de commissievergadering zei ik reeds dat het verplichtend karakter van de zogenaamde roll out-bepalingen slechts strekken tot 50%. Met andere woorden, krachtens deze regelgeving zal de verplichting in hoofde van toekomstige licentiehouders inzake UMTS-technologie, om ervoor te zorgen dat de inwoners deze technologie ook kunnen gebruiken, de 50% nooit overschrijden. De 85% die op termijn moet worden gedekt is een indicatieve streefnorm. Dat betekent, indien de regelgeving niet wordt gewijzigd, dat het op termijn best mogelijk is dat de inwoners van meer dan de helft van de oppervlakte van ons land, nooit zullen kunnen genieten van de DG3 GSM-technologie, dus van de GSM-technologie van de derde generatie. Dat geldt ook voor de universele dienstverlening.

Het is belangrijk dat de publieke opinie weet dat de roll out-bepalingen die in het bestek zijn opgenomen, inhouden dat belangrijke delen van het land, bijvoorbeeld de Ardennen, West-Vlaanderen en Limburg samen, maar die niet meer dan 50% van het aantal inwoners vertegenwoordigen, op lange termijn nooit zouden kunnen genieten van deze technologie.

In het verslag is er sprake van de mogelijkheid in hoofde van de gemeentebesturen en van de provinciebesturen om belastingen te heffen op GSM-masten. Dat is een niet louter technische aangelegenheid. Gemeentebesturen en ook grote steden die thans hun begroting voor de volgende jaren moeten voorbereiden, overwegen de mogelijkheid om belastingen te heffen op GSM-masten en basisstations. Is zulks denkbaar, mijnheer de minister? Uiteraard geldt hier de rechtspraak inzake antennes en antenneschotels. In dat verband werd het gemeentebestuur van Halle ooit teruggefloten.

Op de vraag of basisstations ooit kunnen worden

belast, wordt in het verslag gestipuleerd dat zulks niet kan worden uitgesloten. Betekent zulks dat gemeentebesturen binnen enkele weken, de mogelijkheid hebben om belastingen te heffen op de basisstations die zich op hun grondgebied bevinden?

Mijn volgende opmerking betreft de telefoontap, wat eveneens een belangrijk maatschappelijk probleem en niet van louter technische aard. In december 1997 werd in dit halfroond de aanpassing goedgekeurd van de wet op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Deze wetswijziging strekte ertoe om ratione materiae et ratione personae het toepassingsveld van de telefoontap te verruimen. Na hartige debatten, onder meer met uw voorganger, minister Di Rupo en met de toenmalige minister van Justitie, werd een *modus vivendi* gevonden via de goedkeuring van een amendement op artikel 11 van voornoemde wet, dat ertoe strekte om in de toekomst een deel van de lasten verbonden aan de organisatie inzake het aftappen van telecommunicatiemiddelen, bij de operatoren te leggen, weze het operatoren in vaste telefonie of in mobilofonie, internetproviders en dergelijke.

Drie jaar nadien, waarvan achttien maanden onder het beleid van de huidige meerderheid die de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit als een prioriteit beschouwt, is het besluit nog steeds niet uitgevaardigd, dat uitvoering moet geven aan het principe dat operatoren die een product op de markt brengen, moeten zorgen voor de aftapbaarheid ervan.

Het uitvoeringsbesluit dat dat moet regelen, is er nog altijd niet. Wij hebben herhaaldelijk naar de stand van zaken gevraagd. De laatste stand van zaken die u ons 10 dagen geleden gegeven hebt, is dat de commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer nu bezig is met een ontwerp van koninklijk besluit. Ik wil u namens onze fractie – haast namens de bevolking – vragen wat meer duidelijkheid te geven over de inhoud van het koninklijk besluit. Wij willen weten welke lasten op de operatoren worden gelegd. Dat is het absolute minimum waarop volksvertegenwoordigers recht hebben. Het is bepalend voor de ontplooiing van het UMTS-netwerk. Deze bepaling en het uitvoeringsbesluit zullen dus ook toepasbaar zijn op het telecomverkeer met de nieuwe UMTS-standaard.

Het is maatschappelijk en budgettair een belangrijk probleem. De begroting 2001 voorziet in een half miljard voor de aanschaf van een extra tapfaciliteit, onder meer voor GSM-verkeer. Ik ga

ervan uit dat dat half miljard niet eens nodig is als men de regeling van Nederland over de aftapbaarheid overneemt. De draagwijdte van de inhoud van het koninklijk besluit dat blijkbaar voor advies bij de commissie ter Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer ligt, is rechtstreeks van belang bij het inschatten van de toekomstige kostprijs van het onderscheppen van telecommunicatie die bijvoorbeeld via het UMTS-netwerk rondgaat. Vooraleer wij vanuit de fracties het licht op groen zetten, zouden we graag weten wat de inhoud is van het koninklijk besluit dat momenteel bij de commissie ter Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer voorligt.

Mijn volgende opmerking gaat over de sitiesharing. Ik heb meer bepaald een aantal vragen rond de interpretatie van de verplichtingen ter zake opgelegd aan de operator. Wij staan volmondig achter het principe dat men probeert via sitiesharing de landschappelijke impact van de ontplooiing van zendstations te beperken. Ik denk enkel dat er verduidelijking moet zijn naar de precieze draagwijdte van de verplichting in hoofde van operatoren om die sitiesharing – het gemeenschappelijk gebruik van antennesites – toe te laten.

Ik stel u vier concrete vragen. Ten eerste, stel dat een operator argumenteert dat hij het ontwerp van overeenkomst over sitiesharing niet kan honoreren omdat hij om strategische redenen – de ontplooiing van het netwerk of het voorzien van extra apparatuur voor radiofrequente straling – een deel van de ruimtelijke capaciteit van het basisstation wil openhouden voor eigen gebruik. Is dit een aanvaardbare reden om sitiesharing niet toe te laten of is dit niet het geval?

Ten tweede, u weet nog beter dan ikzelf dat met betrekking tot de GSM-technologie de plaats waar men de zendapparatuur op een GSM-mast bevestigt, belang heeft voor het rendement van de zendapparatuur. Het kan voor een operator van belang zijn om een bepaalde hoogte op de mast te reserveren voor zijn eigen zendapparatuur. Kan het dat een operator voet bij stuk houdt? Kan het dat een operator weigert een bepaalde hoogte toe te staan in het kader van onderhandelingen te goeder trouw en op redelijke verzoeken ingaand?

Een derde vraag handelt over de problematiek van het bedrijfsgeheim. Het desbetreffend artikel uit uw wetsontwerp bepaalt dat de verplichting om mee te werken en sitiesharing te organiseren, er niet alleen toe strekt op het basisstation extra apparatuur te plaatsen, maar ook dat in de aanliggende lokalen ruimte moet worden

vrijgemaakt.

Kan er vanwege operatoren al dan niet worden geargumenteed dat bedrijfsgeheimen worden beschermd en dat om die reden de toegang tot bepaalde belendende lokalen of onderdelen van belendende lokalen wordt ontzegd?

01.38 Minister **Rik Daems**: Mijnheer de voorzitter, de algemene beschouwingen, die wat lang hebben geduurd, kunnen mij wat minder boeien. Het is belangrijk dat we concrete vragen krijgen en dat de collega's duidelijke antwoorden krijgen. Als de Kamer akkoord gaat, geef ik er de voorkeur aan om deze vragen ook meteen te beantwoorden.

01.39 **Yves Leterme** (CVP): Mijnheer de voorzitter, de vragen zijn echt vrij belangrijk, zowel voor de sector als voor de bevolking. Het zijn concrete vragen, mevrouw Coenen. Het gaat niet over technische details.

Mijn volgende vraag heeft betrekking op de databank.

Sitiesharing wordt vergemakkelijkt via de gemeenschappelijke toegang tot de informatie. Waar zijn reeds basisstations vergund? Waar kunnen we gemeenschappelijke zendapparatuur onderbrengen? Ik heb verschillende vragen naar verduidelijking.

Een belangrijke vraag die leeft in de sector, bij alle operatoren in de definitie die u in uw wetsontwerp staande houdt, is wat er gebeurt met de verplichtingen die een rechtstreekse werking hebben. Ik denk aan verplichtingen in de zin van kennisgeving van het beschikken over een basisstation tussen het tijdstip waarop de wet van toepassing is – en er zijn geen afwijkende bepalingen met betrekking tot de inwerkingtreding van die artikelen in de programmawet opgenomen – en het ogenblik dat de databank, wellicht na onderhandelingen en het sluiten van een overeenkomst, operationeel is. Zijn die wettelijke verplichtingen dan voor een stukje geschorst? Dat is problematisch bij ontstentenis van een specifieke bepaling inzake de inwerkingtreding. Ofwel moet men kennisgeven, maar dan is de vraag: aan wie? Aan het BIPT? Op welke wijze gebeurt dat? Een derde mogelijkheid houdt in – een regeling à la belge – dat de wet van toepassing is maar er niet wordt bestraft. Dat zou nog de meest creatieve mogelijkheid zijn.

In hetzelfde verband wil ik wijzen op de noodzaak aan duidelijkheid over wat er precies aan die

databanken moet worden medegedeeld. Ik heb hierover een paar concrete vragen.

Op een bepaald moment hebben we het in de commissiebespreking gehad over stedenbouwkundige aanvragen en plannen. U hebt toen, in antwoord op mijn vraag, gezegd dat plannen wat u betreft fysieke plannen zijn, plannen met Lambertscoördinaten, waarop staat op welke plaats GSM-zendmasten worden geplaatst. Ik kan daar inkomen. Dat is een mogelijk criterium, maar ik heb twee problemen.

Hoe zit het met de intentie uit § 5 van het vroegere artikel 3? Dat zal nu artikel 5 of 6 zijn. In deze paragraaf spreekt men over een soort afkoelingsprocedure, tijdens dewelke men gezamenlijk een stedenbouwkundige aanvraag probeert in te dienen. Moet die intentie ook aan de databank worden medegedeeld, of is dat niet nodig? Ik vermoed van niet, omdat ze rechtstreeks aan de operatoren wordt bekendgemaakt.

Iets verder in de wettekst is opnieuw sprake van bestaande en geplande sites. Voor alle duidelijkheid, blijft de interpretatie die u in de commissie hebt gegeven de enig juiste voor alle artikelen? Als men het heeft over plannen of geplande sites, gaat het over de beschikbaarheid van tekenplannen en architecturale plannen? Dat zijn plannen die klassiek worden gebruikt voor het indienen van een aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning.

Wat gebeurt er als de operatoren niet tot een overeenkomst komen zoals wordt geschetst in het toekomstig artikel 92, quinquies, § 3, derde alinea? Daarin staat dat ze moeten onderhandelen over het gemeenschappelijk gebruik. Hoe lang moeten ze onderhandelen? Na welke termijn kunnen ze vaststellen dat er geen overeenkomst kan worden bereikt? Hoe en op basis waarvan wordt er ingegrepen? Wie treedt op? Wie neemt hiertoe het initiatief? Gebeurt dit op initiatief van een van de operatoren die meent dat hij in zijn mogelijkheden wordt beperkt? Hoe verloopt dit proces? Waar kan dit in de wet worden teruggevonden?

Dan kom ik terug bij artikel 92, quinquies, § 5 en de gezamenlijke aanvraag. Het systeem met de downcoolingsfase is bekend. Wie de intentie heeft om een nieuwe GSM-mast op te richten, moet de andere operatoren hierover inlichten. Worden hiermee trouwens ook de houders van CB-masten en het Rode Kruis bedoeld? We hebben het reeds gehad over het toepassingsveld van deze

wetsbepalingen. Als de operatoren uiteindelijk beslissen om een gezamenlijke stedenbouwkundige aanvraag in te dienen, wie van de gezamenlijke aanvragers draagt dan de vrij zware verantwoordelijkheid om de verplichtingen ten aanzien van de databank na te komen? Ik neem aan dat niet de intentie, maar wel de plannen of de stedenbouwkundige aanvraag moeten worden gemeld.

Dan kom ik bij de beheerders van de databanken die volgens de minister best contractueel en privaatrechtelijk kunnen worden georganiseerd. Welke operatoren moeten daarbij worden betrokken? Als ik de voorliggende teksten goed heb gelezen, kan niet echt een differentiatie worden gemaakt. Betekent dit dat ook de overheid, die houder is van het ASTRID-netwerk, mee het initiatief moet nemen voor de organisatie van deze databank, evenals de CB-banken, het Rode Kruis, gemeentelijke politiekorpsen, gemeentebesturen, brandweerbrigades? Moeten deze honderden operatoren worden betrokken bij het opzetten van deze databank of niet?

Wat is het precieze statuut van de hangende aanvragen voor een stedenbouwkundige vergunning waarvan sprake in artikel 92, quinquies, § 5 in fine. Mij lijkt het dat de federale overheid niet kan voorkomen dat hangende stedenbouwkundige aanvragen in de komende dagen en weken verder worden afgehandeld. Of heeft de minister hieromtrent afspraken gemaakt met de gewesten, waarbij deze laatsten van bepaalde wettelijke verplichtingen worden ontslagen? Ik kan mij niet voorstellen dat het goedkeuren van deze wet met zich brengt dat alle hangende stedenbouwkundige aanvragen worden bevroren.

Het is ook de vraag of de site sharing wel voldoende rekening houdt met de ruime beoordelingsvrijheid van de gewestelijke, gemeentelijke en provinciale overheden inzake de installatie van een GSM-mast of het uitreiken van een stedenbouwkundige vergunning voor het plaatsen van een zendstation. Houdt men voldoende rekening met de discretionaire beoordelingsvrijheid van de desbetreffende bevoegde overheden? Komt er dienaangaande verder initiatief van de gewesten die er belang bij hebben?

Momenteel is in het Vlaams Parlement het debat gestart over een resolutie van onze fractie rond heel de problematiek van GSM-masten. Er bestond op een bepaald ogenblik een code of conduct. Komt er iets dergelijks om een preciezer

kader te bouwen rond de eigen bevoegdheid inzake stedenbouwkundige beoordeling die gemeentebesturen, in beroep deputaties en in verder beroep het gewest kunnen hebben?

Ik moet ook uitgebreid ingaan op heel de problematiek van de blootstellingsnorm inzake radiofrequenties. Sta mij toe van meet af aan te zeggen, en dit ter ontlasting van wat in het verleden dienaangaande al dan niet gebeurd is, dat deze materie in volle evolutie is. Zij die de sector op een objectieve manier benaderen, zullen het daarmee eens zijn. Het debat over deze materie is sinds het begin van dit jaar zowel in de wetenschappelijke wereld als bij de publieke opinie ten volle op snelheid gekomen.

Uit dat wetenschappelijk en publiek debat, daarmee bedoel ik tot en met de bezorgdheid van inwoners die bezwaarschriften neerleggen in het kader van openbare onderzoeken in procedures tot het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning, is de consensus gegroeid dat er vanaf een bepaald niveau van blootstelling schadelijke effecten optreden. Die effecten verschillen naargelang van de stralingsbron en zijn niet dezelfde bij volwassenen, kinderen of zieken.

Wij zijn van mening dat dit het aangewezen forum is voor het debat daarover. Het mag niet zomaar in een of ander koninklijk besluit worden weggemoffeld. Dit debat, dat logischerwijze doorkruist wordt door het debat over de veiling van UMTS-licenties, heeft minstens drie grote dimensies.

De eerste dimensie is de ontplooiing van nieuwe vormen van telecommunicatie met alle dienstverleningen die daarvan het gevolg kunnen zijn. Dat is de economische benadering. Daarnaast zijn er nog het aspect volksgezondheid en vooral de financiële en budgettaire belangen. In verband met dat samenspel van belangen zijn wij van mening dat het debat in de meerderheid en vooral in de regering de laatste dagen en weken niet meer op een ordentelijke manier wordt gevoerd. Eigenlijk zit men rond de tafel met ministers die uiteenlopende belangen hebben. Ze hebben slechts één gemeenschappelijke interesse, namelijk dat de gelden die voortkomen uit de opbrengst van de veiling van de UMTS-licenties welgekomen zijn om een aantal al dan niet haalbare verkiezingsbeloften te realiseren. Er is in de regering dus een drijfveer om veel geld te incasseren. Niemand kan dat ontkennen. De begrotingsdocumenten vermelden trouwens de alimentatie van het Zilverfonds na begrotingscontrole en een opbrengst van 5 miljard

die aan mobiliteit en informatie kan worden besteed.

Het is dus goed om het financiële belang in het achterhoofd te houden bij de interpretatie van verklaringen van mensen van de meerderheid. In regeringskringen werd er gediscussieerd over dat financieel-budgettaire belang. Wanneer er vier licenties geveild worden verwacht men immers 24 miljard te ontvangen. Deze miljarden, dit financiële belang speelt hoe dan ook mee.

Wat is de normale werkwijze inzake de bescherming van de volksgezondheid? De minister van Volksgezondheid zou in dit geval het advies inwinnen van de betrokken deskundige instanties. Ik heb er de Gids der ministeries op na geslagen en heb vastgesteld dat inzake volksgezondheid de Hoge Gezondheidsraad – voor de collega's van Ecolo, het betreft hier le Conseil Supérieur de l'Hygiène – de bevoegde instantie is om advies te verschaffen inzake de wettelijke, administratieve en reglementaire normen die de gezondheid moeten beschermen.

De normale werkwijze is dat de minister van Volksgezondheid advies inwint bij de Hoge Gezondheidsraad en daarna een ontwerp van koninklijk besluit aan de regering voorlegt. Nu hebben we te maken met iets totaal anders. Er komt weliswaar een koninklijk besluit, maar onder leiding van de eerste minister en na heel wat druk en over en weer geloop, komt men tot een document dat weliswaar heel veel handtekeningen bevat en waarin volksgezondheid weliswaar aan bod komt maar waarin ook heel wat andere elementen hebben meegespeeld. Het voordeel van deze werkwijze is dat de doublespeak van de groenen duidelijk blootgelegd zal worden. Indien blijkt dat de regering niet afwijkt van de norm van, haar koninklijk besluit, namelijk 20,6 volt per meter, dan worden de handtekeningen van mevrouw Aelvoet, mevrouw Dua en de heer Deleuze evenwel gestand gedaan, maar dan staat dit haaks op het Ecolo-standpunt.

Mijnheer de minister, terloops wens ik toch te zeggen dat het natuurlijk niet voor het eerst is dat u moeilijkheden ondervindt met de groenen. Het is niet de eerste keer dat u in de regering een consensus probeert te bereiken inzake migrantenstemrecht, drugs, regularisatie van asielzoekers enzovoorts. Die consensus bereiken is uiteraard niet makkelijk.

01.40 Martine Dardenne (ECOLO-AGALEV): Monsieur le président, à mon avis, il n'y aurait aucune contestation. Vous seriez d'accord.

01.41 Yves Leterme (CVP): Mevrouw Dardenne, ik dank u voor dit complement en neem daar graag nota van.

Mijnheer de minister, het is niet de eerste keer dat u in de regering tot een compromis tracht te komen, waarbij iedereen water in de wijn doet en waarbij achteraf, twee dagen nadien of op het moment zelf, door de leden van de groene fracties grote verklaringen worden afgelegd over de onaanvaardbaarheid en onverantwoordheid van het bereikte akkoord. Inzake volksgezondheid ondervindt u hetzelfde probleem met de groene ministers. Mevrouw Aelvoet is daarenboven expliciet bevoegd voor de volksgezondheid.

Indien het ontegenzeggelijk vaststaat, zoals de regering beweert, dat het vastleggen van de maximale blootstellingsnorm een federale bevoegdheid is, dan vragen wij ons af waarom mevrouw Aelvoet op advies van de Hoge Gezondheidsraad geen voorstel aan de Ministerraad heeft gedaan? Aan dit voorstel zou iedereen zich dan kunnen houden.

Het probleem is dat het advies van de Hoge Gezondheidsraad, dat niet dateert van 1993 zoals sommige aanbevelingen van de WHO maar van 11 oktober 2000 en dat mevrouw Aelvoet moest inwinnen wou ze enigszins correct handelen, spreekt over een maximale stralingsnorm van 3 volt per meter. Het normale adviesorgaan voor zulke beslissingen stelt dus in zijn advies, dat overigens zeer goed onderbouwd is - ik raad de collega's de lectuur ervan aan -, dat voorzichtigheidshalve de norm moet worden begrensd op 3 volt per meter.

Terloops, ik onthoud u niet de twee sneren die het adviesorgaan aan de regering richt en die ingegeven waren door de bekommering om de volksgezondheid te beschermen. Ten eerste, de Raad stelt vast dat er nog steeds geen bevoegde administratie bestaat voor niet-ioniserende stralingen en verwijst naar zijn advies van 24 september 1999 - in de huidige legislatuur dus - dat werd bijgewerkt op 20 maart 2000, dus nogmaals tijdens deze legislatuur.

Ten tweede betreurt de Raad het dat België niet deelneemt aan internationale onderzoeksprojecten, zoals deze van de Wereldgezondheidsorganisatie. Hij herinnert daarbij aan zijn aanbeveling dat er dringend behoefte is aan onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek, dus waarvan de financiering door de overheid verzekerd wordt, stelling die hij ook had

ingenomen in zijn advies van 24 september 1999, bijgewerkt op 22 maart 2000. Met deze twee kritische punten heeft de regering niets gedaan.

Laat ik terugkeren tot de kern van mijn betoog. De Hoge Gezondheidsraad stelt dus een stralingsnorm van 3 volt per meter voor en niet 42 of 20.6 volt per meter. Die norm vindt men trouwens ook terug in EG-documenten met betrekking tot de interferentie van elektrische en elektronische toestellen. Wat dat betreft, moet het mij toch van het hart dat het onvoorstelbaar is dat de woordvoerder van een belangrijke operator in een krant van vorige week zijn verwondering erover uitdrukte dat de regering de 3 volt meternorm zou hanteren. Hij vond dit waanzinnig, omdat die zeer strenge norm oorspronkelijk was vastgelegd voor toestellen. Trek ik de redenering door, dan moet ik concluderen dat hij verantwoordigd is omdat men voor mensen, kinderen en zieken dezelfde strenge norm zou hanteren als voor de schadelijke interferentie tussen elektrische toestellen, die ook geldt voor implantaten. Blijkbaar kunnen de normen voor apparaten strenger zijn dan voor mensen.

In ieder geval - hiermee kom ik tot de waarde van het advies van de Hoge Gezondheidsraad -, er zijn twee essentiële redenen waarom de Raad kiest voor een norm van 3 volt per meter en niet voor 42 of 20.6 volt per meter. Ten eerste, de Hoge Gezondheidsraad waarschuwt ervoor de grootste voorzichtigheid aan de dag te leggen.

01.42 Minister Rik Daems: Mijnheer Leterme, zullen we ook kennis kunnen nemen van wat u vindt dat een gezondheidsnorm moet zijn of niet?

01.43 Yves Leterme (CVP): Mijnheer de minister, u bent ongeduldig. Een parlementslid beslist zelf over de volgorde van zijn bemerkingsen. Trouwens, u hebt ook in de commissie geprobeerd het debat te ontwijken. U moet dat niet blijven doen.

De eerste reden waarom de Hoge Gezondheidsraad toch pleit voor een 3 volt per meternorm, is dat het beter is een uniforme norm te hanteren en rekening te houden met de meest gevoelige of zwakke leden van de bevolking.

De tweede reden waarom het advies van de Hoge Gezondheidsraad afwijkt van wat Icnirp en de Wereld-Gezondheidsorganisatie vooropstellen, is dat Icnirp, noch de WHO rekening houden met de niet thermische effecten en de gevolgen voor medische implantaten enerzijds en de biologische effecten anderzijds. Ik geef toe dat er over de

biologische effecten van die straling nog altijd twijfel bestaat, maar bij twijfel moet men toch steeds kiezen voor de zekerste oplossing. De vermaarde professor Santini van de universiteit van Lyon, die een grote autoriteit is op dat vlak, wijst ons reeds maandenlang op deze lacune in het advies van de WHO. Wanneer men dus het advies van de WHO en de Europese Unie tegenover dat van de Hoge Gezondheidsraad plaats, dan doet men de waarheid geweld aan. Het advies van de Hoge Gezondheidsraad van 11 oktober 2000 is immers niet alleen het recentste, maar het houdt ook rekening met die twee cruciale elementen die ons zeer ter harte gaan.

Dat is juist een grote evolutie en een echte doorbraak in het debat over radiofrequente stralingen dat de laatste maanden wordt gevoerd. Mevrouw Dardenne, opdat u geen psychosomatische tekenen van ontkenning van de realiteit die u niet volledig vat, zou blijven geven, citeer ik ten bewijze punt vier van de resolutie van de Conventie van Salzburg van 8 juni 2000. Door u en door anderen wordt toch terecht beweerd dat daar belangrijk werk is geleverd. Het citaat is in het Engels, maar dat is voor de minister geen probleem, want die pleegt die taal vaak te hanteren. Ik citeer: "Presently, the assessment of biological effects of exposures from base stations in the low dose range is difficult, but indispensable for protection of public health." Dit is een zeer belangrijke passus.

Uiteraard, mijnheer de minister, houdt de expert die u bij de WHO heeft geconsulteerd en wiens advies u ons ook hebt overgemaakt, het bij de norm die de WHO al sinds 1993 hanteert, de klassieke 42 volt per meter. Hij doet dat omdat in de huidige referentiestudie de WHO geen rekening houdt met die specifieke factoren waar de Hoge Gezondheidsraad in zijn advies van 11 oktober 2000 wel rekening mee houdt.

01.44 Martine Dardenne (ECOLO-AGALEV): Monsieur Leterme, je constate que vous faites une conversion tardive à l'écologie. Cela dit, elle est bonne et vos sources sont bonnes...

01.45 Yves Leterme (CVP): Mevrouw Dardenne, ik ga niet polemisch doen, maar ik kan u zeggen dat ik in heel dit dossier, zowel op lokaal vlak als in een college dat aanvragen voor een stedenbouwkundige vergunning behandelt, altijd zeer consequent heb gehandeld in functie van de bronnen en de informatie waarover wij beschikken.

Collega's, zoveel recent onderzoek dat op de

conferentie van Salzburg in het advies van de Hoge Gezondheidsraad tot uiting kwam, wijst op een sterke evolutie van de wetenschappelijke inschatting van gezondheidsrisico's. Dit is ongetwijfeld de reden waarom in brede lagen van de bevolking het verzet tegen de onoordeelkundige plaatsing van GSM-zendinstallaties groeit. Met onoordeelkundige plaatsing bedoelen de heftige, en soms ook irrationele tegenstanders, de plaatsing in een woonzone, op de daken van ziekenhuizen, kerken, scholen, kinderdagverblijven, appartementsblokken, bankkantoren en dergelijke meer. In brede lagen van de bevolking, en heus niet alleen bij mensen die minder slim zijn dan de regering, rijst de tegenstand.

Dat zijn dus niet allemaal mensen die niet begrepen hebben waarover het gaat. Het zijn niet allemaal mensen waarvan men kan zeggen dat ze te weinig inzicht hebben in de materie om oordeelkundig voor hun belang qua volksgezondheid op te komen. In het kader van bijvoorbeeld stedenbouwkundige procedures weet iedereen, die minstens lokale verantwoordelijkheid draagt, dat hier vaak wat irrationaliteit bij komt kijken. Als men dit uitzuivert bestaat er bij veel mensen – in hun situatie en met de kennis die ze hebben – een gerechtvaardigde vrees om bijvoorbeeld bezwaarschriften in te dienen. Wat daar heerst is twijfel, gebaseerd op de twijfel in wetenschappelijke middens. Vandaar onze oprechte bezorgdheid, die wij naar ik hoop met veel collega's delen, om in dit dossier zeer voorzichtig te zijn, voorzichtiger dan de regering totnogtoe geweest is en voorzichtiger dan het akkoord dat de regering bekomen heeft en dat mee geïnspireerd is door een situatie waarin niet alleen de volksgezondheid een rol speelt. In hoofde van minister Vande Lanotte spelen ook de miljarden voor het Zilverfonds daar een rol in, voor minister Durant en haar achterban speelt een deel van de vijf miljard frank als financiering voor de mobiliteit mee en een groeiend deel van de vijf miljard frank speelt voor minister Daems mee met betrekking tot de informatiemaatschappij. In globa gaat het voor heel de regering om het geld dat de kwistig rondgestrooide verkiezingsbeloften mee kan helpen financieren.

01.46 Minister Rik Daems: Mijnheer de voorzitter, voor de duidelijkheid van het debat wil ik even tussenkomen. Mijnheer Leterme, ik veronderstel dat u voor de CVP spreekt. U zegt dat het voorzichtiger kan. Kunt u aangeven wat u daarmee bedoelt? Hebt u een norm in uw hoofd?

01.47 Yves Leterme (CVP): Mijnheer de

minister, ik kom daar nog toe.

01.48 Minister **Rik Daems**: Ik ben zo benieuwd dat ik dit graag nu zou weten.

01.49 **Yves Leterme** (CVP): Mijnheer de minister, dit is lastig. Vaak bent u er niet, en als u er dan wel bent, bent u ongeduldig.

01.50 Minister **Rik Daems**: Voor die ene keer dat u iets gaat zeggen dat interessant is voor mij...

01.51 **Yves Leterme** (CVP): Mijnheer de voorzitter, ik kom dan bij onze grondhouding tegenover het probleem dat nog steeds aan de orde is en dat niet snel even bij koninklijk besluit moet worden geregeld voor de parlementaire discussie op gang komt. Dit moet in alle openheid in deze Kamer besproken kunnen worden en iedereen zou stelling moeten kunnen nemen. Ik doel op de problematiek van de maximale blootstellingsnorm voor radiofrequente stralingen. Mevrouw Coenen, dit is uiteraard onlosmakelijk verbonden met het al dan niet groen licht geven voor het veilen van de licenties.

Mijnheer de minister, ik meen dat het principe van de norm op 4 december werd goedgekeurd en door iedereen ondertekend, waarschijnlijk om zeker te zijn. U ziet echter dat er toch problemen zijn met de groenen. Deze norm is op vrij arbitraire wijze en zonder rekening te houden met alle elementen tot stand gekomen. Zo werd er geen rekening gehouden met elementen die wel in het advies van de Hoge Gezondheidsraad zitten maar niet in de adviezen waarnaar u verwijst in de motivering, namelijk het gedateerde advies van de Wereldgezondheidsorganisatie en de adviezen van de Europese Unie. Wij vragen dat u deze norm bijstelt, rekening houdend met het advies van de Hoge Gezondheidsraad. De drie volt per meter is voor ons geen fetisj. U zegt dat u tweehonderd keer de voorzichtigheidsnorm gehanteerd hebt. Wij vragen u echter om nog iets meer te doen. We gaan dit debat niet in het belachelijke trekken door hoger-lager te spelen maar wij vragen u om rekening te houden met het advies van de Hoge Gezondheidsraad. Wij stellen vast dat dit federaal adviesorgaan zelf een norm voorstelt van 3 volt per meter. Ofwel past men deze blootstellingsnorm toe, ofwel moet u met goede argumenten de stelling van uw eigen federale adviesraad weerleggen. Totnogtoe hebt u echter geen argumenten gegeven. Alle argumenten die wij momenteel reeds gehoord hebben, weerleggen de twee punten die ik heb aangehaald niet. Wij vragen u dus om de norm bij te stellen in de richting van de norm van de Hoge

Gezondheidsraad.

01.52 Minister **Rik Daems**: Mijnheer Leterme, ik verkeer waarschijnlijk in de ijdele hoop een cijfer te horen, maar ik zal wachten tot het einde van uw betoog om naar het concrete voorstel van de CVP-fractie te vragen.

01.53 **Yves Leterme** (CVP): Mijnheer de minister, is dat een vraag?

01.54 Minister **Rik Daems**: Mijnheer Leterme, u zegt dat u uw standpunt, dat zoals vaak zeer onderbouwd maar soms enigszins vaag is verder wilt uitwerken. Ik zal dus wachten tot ik uw volledige standpunt heb gehoord om vast te stellen of er een duidelijke norm door de CVP-fractie wordt voorgesteld.

De **voorzitter**: Mijnheer Leterme, mag ik uw aandacht vestigen op de tijd?

01.55 **Yves Leterme** (CVP): Mijnheer de voorzitter, nog vijf minuutjes.

Ten eerste, corrigeer uw blootstellingnormen naar de algemene vraag, hou rekening met het advies van de Hoge Gezondheidsraad en weerleg op zijn minst de argumenten van de Hoge Gezondheidsraad en de Conventie van Salzburg, wat u tot nu toe niet hebt gedaan. In het verlengde daarvan kan er voor ons wel sprake zijn van differentiatie in functie van de precieze implanting. Het komt er concreet op neer dat bepaalde implantingen, bijvoorbeeld op het dak van een ziekenhuis, worden verboden en dat in woonzones en niet-woonzones verschillende normen worden gehanteerd. Dit kan een mogelijkheid zijn.

Een tweede punt. Op basis van de twijfel, ook in wetenschappelijke kringen, en op basis van de nieuwe elementen in het dossier vragen wij om geen nieuwe basisstations toe te laten tot alle bestaande stations zijn gecontroleerd. Daarvoor is trouwens de medewerking van de gewesten en de partners die bij het sluiten van het akkoord op 4 december rond de tafel zaten, vereist. Volgens mijn informatie hebt u dat in de commissie toegezegd. U hebt gezegd dat het BIPT alle bestaande basisstations kan controleren. Wij denken dat dit ook weinig risico voor de operatoren inhoudt. Wij schatten dat alle bestaande basisstations aan de normen voldoen. Dit kan onjuist zijn. Het is echter belangrijk voor het vertrouwen van de bevolking dat de realisaties, die zonder kennis van de recente gegevens tot stand werden gebracht, worden gecontroleerd. Op die manier kan men de

bevolking op een toegankelijke manier informeren over de stralingskracht in hun buurt en hen geruststellen. Dit heeft als voordeel dat men het, soms irrationele, debat bij het indienen van bezwaarschriften in openbare onderzoeken kan objectiveren. Mijnheer de minister, dat kunt u niet ontkennen.

U hebt in de commissie de website van het BIPT voorgesteld om dergelijke gegevens mee te delen. Dat is een bijzonder goed voorstel waarvan werk zou moeten worden gemaakt. Dat is één van uw vele suggesties. Wij vragen dat er effectief werk wordt gemaakt van controlemetingen door het BIPT en dat de uitslag van de controlemetingen aan de bevolking wordt meegedeeld, zodat de bezorgdheid die er terzake, soms ten onrechte, bestaat, wordt weggenomen.

Een derde element. Ons amendement strekt ertoe om, indien de stralingsnorm wordt bijgesteld op basis van het Europees onderzoek of het bijgestelde WHO-onderzoek dat maar over enkele jaren zal zijn afgerond, in de wet een bepaling te voorzien waarbij van rechtswege de mogelijkheid bestaat om alle contracten op te heffen die betrekking hebben op zendapparatuur die de bijgestelde blootstellingnormen niet nakomen, met iedereen die toelating heeft verleend om een basisstation in te planten omwille van zakelijke- of genotsrechten, zoals gemeentebesturen, kerkfabrieken, private personen, enzovoort,

Op een bepaald moment werd er in de bespreking van de commissie opgeworpen dat u twijfels had rond de juridische bestaansreden van dergelijke bepalingen versus het gemeen verbintenissenrecht. Wij hebben dat nagetrokken en het is perfect mogelijk. Dergelijke bepalingen vindt men soms ook terug in teksten rond bijvoorbeeld handelshuur.

01.56 Minister **Rik Daems**: Mijnheer Leterme, voor de duidelijkheid van het debat, nog dit. Ik begrijp uw argumenten, maar de CVP heeft geen concreet voorstel. Wordt het 42 volt in situatie A, minder dan 42 volt gedeeld door zoveel in situatie B en 42 gedeeld door zoveel in situatie C? U zegt wel dat differentiëren noodzakelijk is en dat men voorzichtiger moet zijn, maar u geeft geen concrete voltages op. Wilt u dat verduidelijken?

Het is iets concreter, mijnheer de minister. Ten eerste, wij gaan niet akkoord met de wijze waarop de huidige norm tot stand is gekomen. Ik verwijs terzake naar de documenten, onder meer naar het advies van de Hoge Gezondheidsraad.

Vindt u die norm in alle omstandigheden te hoog?

Neen, dat heb ik niet gezegd. Wij gaan niet akkoord met de norm zoals die nu is vastgesteld.

In sommige omstandigheden?

Dat heb ik ook niet gezegd.

U stelt mij vragen over de wet. Ik wil u duidelijk antwoorden, dus mag ik u ook vragen stellen.

Mijnheer de minister, ik denk dat ons standpunt vrij duidelijk was.

Ja?

Wat erin staat, staat erin, wat er niet in staat, staat er niet in. Dat is meestal zo met politieke standpunten, ook met het regeringsstandpunt. Ons standpunt is dat de blootstellingnorm, zoals zij nu tot stand is gekomen, op arbitraire wijze tot stand is gekomen, op basis van - denken wij - onvoldoende informatie of dat er tenminste niet voldoende rekening werd gehouden met alle beschikbare gegevens. Wij vinden met name dat het logisch zou zijn om het advies van de Hoge Gezondheidsraad meer in het debat te betrekken en vooral rekening te houden met het verschil in argumentatie bij het ontstaan van dit advies versus de mening van de WHO en andere instanties. Wij moeten drie volt per meter als uitgangspunt nemen van de discussie en daarna zien wij wel waar wij uitkomen. Maar de wijze waarop nu de 20.6 werd vastgesteld, is niet de juiste werkwijze.

Mijnheer Leterme, het is een moeilijke problematiek en ik begrijp dat het ook voor de oppositie niet gemakkelijk is om een standpunt in te nemen, wat ik niet abnormaal vind, want wij hebben er ook hard aan moeten werken. Maar, voor alle duidelijkheid, begrijp ik u goed dat de CVP-fractie als algemene norm drie volt per meter wil aannemen, maar dat die norm in bepaalde omstandigheden hoger mag zijn?

Ik heb gezegd wat ik heb gezegd, niet meer en niet minder.

Natuurlijk, maar ik begrijp het niet. Dat is het probleem.

Ik herhaal - dat geldt ook voor de 20.6 - dat u zou kunnen differentiëren.

Ik zal u de slechtste argumenten geven waarom dit geen onlogische keuze is.

U zou kunnen differentiëren tot een uitdrukkelijk verbod in bepaalde omstandigheden, onder meer in ziekenhuizen.

Het is niet de bedoeling dat de regering de oppositie ondervraagt, maar ik denk dat wij toch altijd een correct debat hebben gevoerd. Is de door de Hoge Gezondheidsraad voorgestelde norm van drie volt per meter voor u de regel, of zegt u, soms kan het meer, soms moet het minder? Ik had graag van u vernomen of dat uw standpunt is en zo ja, waar aanvaardt u vermeerderingen of wenst u verminderingen en in welke orde van grootte? U kunt toch niet zeggen dat u de norm in het vage wil laten? Een norm is een norm. U vaardigt die uit. Ofwel heeft de CVP-fractie bedenkingen bij de stelling die de regering aanneemt en die aanvaard ik - ik zal mijn argumenten naast de uwe leggen en daar houden wij het bij-, ofwel doet de CVP-fractie een voorstel: in situatie A zoveel volt per meter en in situatie B zoveel volt per meter. Als u hierop niet kunt antwoorden, dan neem ik u dat niet kwalijk.

01.57 Yves Leterme (CVP): Mijnheer de minister, nu zet u de wereld toch op zijn kop. Het zijn toch niet wij, de parlementaire oppositieleden, die moeten bepalen welke norm gehanteerd moet worden naargelang de concrete omstandigheden in dit land? Wij doen u nochtans een concreet tegenvoorstel. Wij zeggen ten eerste dat de discussie over de blootstellingnorm moet worden overgedaan. De maximale blootstellingnorm staat nu op 20.6. Als u hem bijstelt, doe het dan alstublieft op advies van de Hoge Gezondheidsraad.

Geef ten tweede ook aan de bestaande zendstations volledige informatie. Zorg er ten derde voor dat hun privaatrechtelijke overeenkomsten herroepen kunnen worden indien er zendapparatuur ontplooid wordt die niet aan uw al dan niet bijgestelde norm voldoet.

Mijnheer de voorzitter, ik wil besluiten met een samenvatting van mijn betoog. Wat ons betreft zijn deze UMTS- en UML-bepalingen net zoals de hele programmawet legistiek kunst- en vliegwerk. Daarnaast wil ik nog zeggen dat de leden van de meerderheid het tot nu toe helemaal niet de moeite hebben gevonden om deel te nemen aan het debat. Vooral daardoor zijn volgens ons heel wat onduidelikheden in de wet geslopen. Tenslotte merk ik nog op dat de toetsing van de risico's van deze nieuwe technologie voor de volksgezondheid duidelijk gebeurd is in het licht van de opbrengst van de miljardenlicenties die

reeds klaar liggen, maar zonder rekening te houden met de zeer gefundeerde oproepen tot voorzichtigheid door onder meer de Hoge Gezondheidsraad. Om al deze redenen, zullen wij deze artikelen van de programmawet uiteraard niet goedkeuren.

01.58 Jean-Pol Poncelet (PSC): Monsieur le président, tout d'abord, je dois des excuses à la Chambre car hier, contre mon gré, il semblerait que j'aie perturbé les propositions de calendrier qui avaient été établies par M. le président De Croo.

Mon intervention sera relativement brève et complètera celle que mes collègues feront en commission dans les divers secteurs de la loi-programme. Je voudrais citer l'un de mes prédécesseurs, M. Bacquelaine, qui disait "mon intervention sera courte, le projet de loi que nous sommes amenés à examiner aujourd'hui répond pour l'essentiel à l'élaboration de mesures ayant un caractère strictement budgétaire". J'en déduis dès lors que lorsqu'il s'agit de conséquences budgétaires, le débat doit être court. Je dois avouer que cela me laisse un peu pantois, d'autant plus qu'il ajoute, faisant comme d'habitude le procès des législatures antérieures: "à l'inverse, cette année, notre loi-programme laisse le champ libre à des discussions intéressantes et à un travail législatif qui devra se poursuivre", c'est le moins que l'on puisse dire. Pour ce qui est des contradictions, c'était un bon début.

Puisque M. Bacquelaine nous fait la générosité de laisser le champ libre à des discussions intéressantes, je voudrais en poursuivre une qui vient d'être entamée par mon collègue: les licences de la téléphonie mobile de la troisième génération étaient, il y a quelques mois, considérées comme une espèce d'eldorado pour toute l'Europe. La téléphonie mobile de troisième génération allait apporter dans les caisses des divers Etats accordant les licences, non pas des milliards, mais des dizaines de milliards de francs. On a parlé de plus de cent milliards en Allemagne, au Royaume-Uni, et d'environ soixante milliards de francs belges, voire plus.

Vous avez une très grande qualité, monsieur le ministre, et je voudrais la souligner, c'est qu'au-delà de votre propre culture, vous avez une très bonne connaissance d'une autre culture qui est la culture française. Dans cette culture française, il existe une fable qui s'appelle: "Perette et le pot au lait". Je vous suggère de la relire, et je ne doute pas que vous en saisissez toutes les subtilités

puisqu'elle se termine par: "Adieu vaches, cochons, couvée", et le grand auteur conclut : "tant va la cruche à l'eau qu'à la fin elle se brise". Je pense que c'est parfaitement d'actualité en l'occurrence puisque l'eldorado s'est dégonflé et que malheureusement, les dizaines de milliards de francs, dont le capital allait alimenter le "zilverfonds", dont les intérêts allaient vous servir, et on parle de 5 ou 6 milliards par an, simplement pour alimenter votre "hi-society ou hi-economy", se sont réduits. Je vais faire une autre référence littéraire que vous connaissez sans doute avec Honoré de Balzac qui a écrit "La peau de chagrin", le même thème d'un eldorado qui se rétrécit.

Il est toujours intéressant de lire les journaux et dans la "Libre Belgique" de ce matin, une question judicieuse est posée à votre égard, à savoir : « est-il visionnaire ou bien est-il aveugle et sourd ? »

J'imagine que votre choix est fait mais cela pose un problème. Vous nous annoncez dans l'exposé des motifs, dans le cadre des licences UMTS et de tout ce qui y est afférent, qu'il faut un dispositif légal. De plus, vous précisez qu'en transposant trop de directives européennes par voie d'arrêté royal, on n'offre guère au secteur la sécurité juridique nécessaire et que seule la loi permet de garantir cette sécurité.

Quelle sagesse, monsieur le ministre ! La loi, en l'occurrence, est en effet opportune.

Que puis-je retenir des débats qui ont eu lieu et des propositions que vous avez faites à propos de la sécurité juridique ?

Votre proposition de partager les sites d'antennes permettra d'en éviter une multiplication déraisonnable et je pense que cette mesure est sage du point de vue régional, urbanistique et, d'une manière générale, de l'environnement.

En ce qui concerne les problèmes et difficultés de l'intensité du rayonnement, le gouvernement s'est mis d'accord sur une norme d'une vingtaine de volts par mètre. Cet accord nie le principe élémentaire de l'action politique, à savoir le principe de précaution, ce qui a été montré à plusieurs reprises à la Chambre.

Ce n'est pas moi qui le dit. J'ai appris dans une vie antérieure l'ABC de l'électromagnétisme de la part d'un certain M. André Vandervorst, professeur à l'Université catholique de Louvain et membre du Conseil supérieur d'hygiène. Il a expliqué la semaine dernière tout le mal qu'il pensait de l'accord que vous avez conclu en disant que cela

ne répondait pas au principe de précaution.

Dans le même journal, hier, je lisais que M. Paul Lannoye – un des pères fondateurs du mouvement écologiste, oserais-je affirmer, et qui n'est pas n'importe qui - trouve hallucinant qu'un gouvernement où siègent des écologistes prenne une position en matière de protection de la santé critiquée par un organisme officiel et, *in cauda venenum*, moins rigoureuse que des normes adoptées au niveau régional par des ministres PRL.

Ce gouvernement nous propose une norme en reniant le principe de précaution, qui fait fi de toutes les études scientifiques proposées dans le passé et qui exclut du débat les effets non thermiques qui peuvent être générés par des champs électromagnétiques.

Si le principe de précaution avait été adopté, la valeur minimum proposée par les organisations scientifiques compétentes aurait été suivie et elle aurait été édictée dans les conditions dans lesquelles vous allez procéder aux enchères.

Vous nous affirmez que cette norme n'est que transitoire. Mais quand sera-t-elle réellement fixée ? En commission de l'Infrastructure, vous auriez déclaré que le gouvernement a la ferme intention de fournir des précisions concernant les normes de nocivité avant qu'il ne soit procédé aux enchères.

Ce qui laisse entendre que cela va se passer très vite. Par ailleurs, la nouvelle norme, dites-vous, ne pourrait pas être définie avant 2 ou 3 ans, le temps que les études en cours à l'Organisation mondiale de la santé n'aient livré leurs premiers résultats.

Soit le délai est court et la nocivité aura été précisée avant la publication des enchères ou des règles. Dès lors les opérateurs sauront à quoi s'en tenir pour un élément essentiel de leur stratégie et sauront sur quelle norme elle devra être élaborée.

Soit le résultat viendra dans 2 ou 3 ans ce qui signifie que les opérateurs auront été manipulés parce qu'ils auront reçu la perspective d'un contrat dans des conditions de normes qui ne sont pas connues.

Il y a un véritable problème avant tout sur le plan économique puisque le gouvernement a contracté avec des opérateurs qui n'ont reçu aucune garantie quant à la norme qu'ils vont pouvoir suivre et enfin, une contradiction flagrante à

l'égard d'un principe de précaution de santé publique et c'est la raison pour laquelle j'ai déposé un amendement.

01.59 Marie-Th. Coenen (ECOLO-AGALEV): Monsieur le président, je voudrais une précision. Je pense que lorsque M. le ministre a fait son exposé, nous étions en novembre et la décision sur la norme a été prise le 4 décembre. Donc, le ministre anticipait la décision qu'il allait prendre en précisant que cette norme-là devait être prise rapidement. L'accord stipule qu'il faut s'inscrire dans un projet d'études et dans un suivi des études et que la norme peut encore être modifiée en fonction des résultats de ces études. Vous catapultez, en fait, la présentation faite par le ministre en novembre. Pourtant, vous n'étiez pas en commission. Lors de la décision du 4 et de nos travaux du jeudi, le ministre a reprécisé que cette norme pouvait évoluer en fonction des résultats des études qui se font de manière scientifique sur le plan européen.

01.60 Jean-Pol Poncelet (PSC): Je vous remercie pour les précisions et j'en prends acte. Je ne suis pas membre de la commission de l'Infrastructure, ce qui n'est pas une faute en soi, mais j'ai cherché désespérément dans la rapport de M. Mortelmans une intervention du groupe ECOLO sur la question, et donc je suppose que l'absence de votre côté était tout aussi conforme. Cela veut dire que vous imposez une norme, que vous procédez à une adjudication sur la base d'une norme et que vous annoncez, en même temps, qu'elle doit être soumise à révision. Cela crée, tout de même, une incertitude flagrante dans le chef des opérateurs qui vont déposer une proposition.

01.61 Rik Daems, ministre: Monsieur Poncelet, toute loi peut être changée par une loi. De ce fait, cette fameuse sécurité que vous préconisez n'existe pas vraiment dans les faits. La Commission européenne, qui a affirmé une norme qui a été établie par l'OMS, a dit qu'elle appliquait bien le principe de précaution en appliquant 1/200ème. On a affirmé qu'il existe des études qui ont été demandées et qui dureront deux ans. On s'engage politiquement à accepter la norme qui vient de ces études en sachant que tous les autres pays d'Europe font faire la même chose. En effet, ils ont tous 42 volts. Nous voulons plus de précaution au lieu de 1/200ème pour le moment. Dans ce cas, on s'engage à aller plus bas si la norme vient de l'OMS.

On applique le plus grand nombre de précautions par rapport au reste de l'Europe, et on s'engage à

aller plus loin si les études nous y poussent.

01.62 Jean-Pol Poncelet (PSC): La grande différence avec les pays voisins est que vous avez des organismes scientifiques, y compris des scientifiques belges, qui vous expliquent qu'au-delà d'une norme de 3V par mètre, il n'y a pas de certitude qu'il n'existe pas d'effets négatifs. Le principe de précaution tant évoqué doit être appliqué sur cette base. On peut dire qu'au-delà d'une certaine valeur, il n'existe pas de preuves de conséquences. Il faut donc prendre cette valeur comme référence.

Par exemple, dans le domaine des radiations ionisantes, on a adopté les mêmes conditions. On a dit qu'au-delà d'une certaine exposition, on n'a pas la preuve qu'on puisse se prémunir contre les risques éventuels et donc qu'on n'ira pas au-delà. Ecologiste ou non, toute la communauté internationale s'est ralliée à ce point de vue qu'on a par ailleurs divisé par dix, car on n'avait pas la preuve qu'il existait d'éventuels effets négatifs.

01.63 Martine Dardenne (ECOLO-AGALEV): Monsieur Poncelet, ce que vous dites sur les radiations ionisantes, je veux bien l'accepter. Cependant, je vous fais remarquer qu'il a fallu plus de temps que ce que vous me dites pour qu'on accepte qu'il n'y ait pas de seuil en matière de radiations. Je pense que dans ce domaine, vous faites preuve de beaucoup d'indépendance d'esprit, mais jusqu'ici, je ne l'avais pas remarqué.

01.64 Jean-Pol Poncelet (PSC): Si vous le désirez, madame Dardenne, nous pouvons poursuivre le débat sur les radiations ionisantes. Vous parlez d'effet de seuil avec des basses doses. Vous mélangez l'ensemble du dossier. C'est facile. Je n'ai pas dit qu'il n'y avait pas d'effet de seuil. J'ai dit qu'au-delà d'une certaine valeur, aucune personnalité scientifique ne pouvant vous fournir la certitude qu'il n'y a pas d'effet négatif, il fallait se référer au principe de précaution auquel vous avez si souvent fait référence et ne pas se limiter à cette norme.

Je comprends que vous ne me fassiez pas confiance. Mais, M. Lannoye, que vous ne pouvez certes pas suspecter, ne dit rien d'autre dans sa déclaration. J'estime donc que sur ce point, vous êtes en totale contradiction.

J'ai déposé un amendement. Monsieur le ministre, vous parlez de sécurité juridique. J'accepte bien entendu cet argument. Me basant sur cette préoccupation, et partant du principe que c'est dans cette perspective que vous avez élaboré une

loi, je vous demande d'aller jusqu'au bout de votre raisonnement et d'ajouter dans votre dispositif légal la norme que je propose dans mon amendement. Cela vous permettra, à l'instar de ce que les autorités régionales ont décidé après en avoir débattu, d'imposer une norme portant non pas sur des finalités économiques mais sur des finalités de santé publique, qui donnera des garanties aux opérateurs qui sauront dans quelles conditions ils pourront exploiter leurs installations à l'avenir. Cela permettra également de s'assurer que, sur le plan de la santé publique, les autorités responsables ont bien pris leurs responsabilités et ont prévenu tout risque à l'égard des populations.

Tel est le choix qui reste à faire. Il faut choisir entre une finalité de nature économique et une finalité de santé publique. Selon moi, c'est cette dernière qui doit prévaloir. C'est la raison pour laquelle, monsieur le président, nous avons déposé un amendement.

01.65 Martine Dardenne (ECOLO-AGALEV): Monsieur le président, je voudrais intervenir au sujet de l'amendement déposé par M. Poncelet et dont le but est purement politicien.

Je voudrais faire deux remarques.

Je considère que cet amendement n'a aucun sens. Il n'a pas sa place dans ce projet. D'ailleurs même s'il était voté, vous savez comme moi, monsieur Poncelet, que cela reviendrait à « cracher en l'air » car de toute façon, il serait battu en brèche étant donné la loi sur les rayonnements non ionisants de 1985 réglant cette matière par arrêté royal, que vous le vouliez ou non. Je ne suis pas une fanatique des arrêtés royaux mais je place ma crédibilité ailleurs que dans des effets de manche et d'annonce sur des questions qui, de toute façon, resteront sans suite.

Monsieur Poncelet, vous êtes un scientifique. Vous avez d'ailleurs fait les louanges de Paul Lannoye en parlant de lui comme d'un scientifique éminent. Or, dans votre amendement, vous parlez de 3 volts par mètre. Permettez-moi de vous faire remarquer qu'il s'agit là d'une unité technique qui n'a rien à voir avec une intensité de champ contrairement à ce que vous dites dans votre amendement. Il faudrait, en effet, parler de watts par mètre carré, ce qui serait plus correct.

(Interruption de M. Jean-Pol Poncelet)

Oui. Tout à fait. Si on prend votre amendement au pied de la lettre, à côté de l'antenne, on est dans l'impossibilité de respecter les 3 volts par mètre.

Je suppose donc que les opérateurs seront ravis lorsqu'ils prendront connaissance de votre proposition.

M. Leterme, quant à lui, a fait une proposition allant dans le même sens même s'il fait preuve d'un peu plus de finesse.

Je voudrais lui dire que j'ai participé au conseil de fédération d'Ecolo et que je n'ai pas remarqué sa présence. Il semble pourtant être courant de tout ce qui s'y est dit.

Monsieur Leterme, je voudrais quand même vous apporter quelques précisions et vous dire que nous soutenons effectivement l'application du principe de précaution.

Le gouvernement a pris ses responsabilités. Cela n'empêche pas le parti Ecolo de penser ce qu'il veut. Tout comme vous, nous avons un programme. Jusqu'à présent, je n'ai pas le sentiment que le programme du CVP ait été respecté à 100% durant les 50 années pendant lesquelles il a fait partie du gouvernement. En tout cas, si tel était le cas, permettez-moi d'être catastrophée car le résultat n'a pas été brillant.

Je voudrais maintenant faire deux ou trois remarques au sujet du principe de précaution et de son implication.

Il est vrai que le débat est en cours et qu'il existe des incertitudes scientifiques. Le principe de précaution devrait effectivement être appliqué. Mais toute la nuance se situe au niveau où on applique ce principe.

Pour en revenir au débat qui nous occupe, le programme strict d'Ecolo prévoit 0,6 volt par mètre, soit 1 milliwatt par mètre carré.

Trois volts par mètre représentent 24 milliwatts par mètre carré, donc, avec 20 volts par mètre, on atteint 1100 milliwatts par mètre carré. En fait, on rabote les différences en s'exprimant en volts par mètre.

Je suis également étonnée d'apprendre que le débat a lieu en Flandre, mais tant mieux ! Cela nous permettra peut-être de parler de ce sujet dans un autre contexte.

Par ailleurs, si l'on applique le principe de précaution, en termes de santé publique, on devrait se préoccuper d'une norme d'« immissions » et non d'une norme d'« émissions », ainsi que, car là aussi il y a

confusion, d'une norme au niveau des habitations, et plus largement, « des endroits où les gens peuvent séjourner plus de quatre heures par jour ». À titre d'information, je signale que la législation italienne tient compte de ce paramètre. Je suis d'avis que nous pourrions le considérer comme une piste. Il devient alors plus intéressant de mener un tel débat : l'intérêt est de se pencher sur la norme à hauteur des habitations ; ailleurs, qu'il s'agisse de vingt ou de quarante volts par mètre, cela n'a aucune importance. Telle est la nuance dont il conviendrait de discuter à l'avenir. Le débat est ouvert. Je serais très curieuse de voir la position que vous prendrez tant les questions que vous avez posées, nombreuses, d'ailleurs, reflétaient l'intérêt que vous portez aux opérateurs et les bonnes relations que vous avez avec eux.

01.66 Jean-Pol Poncelet (PSC): Monsieur le président, je voudrais réagir à un certain nombre de remarques.

Premièrement, madame Dardenne, vous avez dit que mon amendement n'avait pas de sens. Je me demande bien pourquoi : il impose une norme qui est quantitativement différente des autres, mais le sens est le même, il fixe une limite.

Deuxièmement, vous avez également dit que cet amendement serait battu en brèche car il existe un arrêté royal. J'ai la faiblesse et la naïveté de croire qu'une loi s'impose à un arrêté royal. Par ailleurs, il me paraît normal que le législateur prenne l'initiative d'une loi pour renforcer l'arrêté royal et lui donner ainsi une valeur juridique plus importante. Tous ceux qui s'intéressent à la chose publique en seront convaincus.

Troisièmement, madame Dardenne, vous semblez vouloir me faire la leçon, s'agissant de watts et de volts. Vous avez parlé de champ. À ma connaissance, un champ électrique est exprimé en volts. Quant aux watts, ils indiquent une puissance et non un champ électrique. Cependant, je suis disposé à remettre quantité de choses en cause ; il semble que sur ce terrain-là, je peux vous suivre : vous êtes très forte pour les remises en question !

Quatrièmement, je vous demande simplement de joindre la parole aux actes. Quand vous parlez du principe de précaution, appliquez-le. La communauté scientifique et ses experts vous disent qu'au-delà de telle valeur, il peut y avoir un problème. Donc, limitez-vous à la valeur en question. C'est manière la plus simple, la plus élémentaire, la plus facile d'expliquer le principe de précaution.

Enfin, je suis d'accord – et je veux bien commencer dès à présent – pour entamer un débat sur « l'émission » et sur « l'immission ». On ne vous a pas attendue, madame Dardenne, pour parler d'émission et d'immission dans le secteur nucléaire : ces notions existent depuis longtemps. Je voudrais que vous appliquiez les mêmes raisonnements au secteur nucléaire. Quand vous organisez des manifestations pour empêcher les conteneurs de déchets nucléaires de revenir de La Hague, je voudrais que vous vous préoccupiez non pas de l'émission sur les conteneurs mais de la radioactivité réelle auprès des habitations. L'argument que vous avez évoqué vaut également dans ce secteur-là. Vous faites de la confusion. C'est pratiquement, oserais-je dire, de la pollution électromagnétique !

01.67 Yves Leterme (CVP): Mijnheer de voorzitter, ik heb veel begrip voor de kritieke situatie waarin mevrouw Dardenne en haar fractie zich bevinden en ik houd dus rekening met een zekere nervositeit en het door elkaar gebruiken van argumenten, waarop ik niet inga. Ik wil wel twee concrete dingen zeggen.

Vergis u toch niet wat betreft het niet bestaan van dit probleem in Vlaanderen, mevrouw. Het probleem bestaat wel in Vlaanderen en wordt door grote lagen van de bevolking ook als een probleem gevoeld. Als lokaal mandataris zeg ik u: wanneer er nog maar een openbaar onderzoek wordt georganiseerd voor de vestiging van een zendinstallatie, geeft alleen al het verloop van het onderzoek aanleiding tot onrust en actie. Ik geef grif toe dat een aantal reacties soms irrationeel zijn, maar toch is er ook een grondhouding van grote bezorgdheid en dit zeker sinds het debat in de loop van dit jaar deze proporties heeft aangenomen. Verder zie ik nogal wat in uw benadering met betrekking tot de differentiatie naargelang de bestemming van de betrokken zone. Denk aan woonzones dan. Op het spreekgestoelte heb ik reeds gesteld dat onze fractie deze lijn ook zou kunnen volgen. Ik vraag mij alleen af, in navolging van de heer Poncelet, waarom u dat niet in realiteit omzet als u dit allemaal zegt. U moet vijftig jaar goed bestuur van dit land doorzoeken om een aantal dingen te vinden die de CVP in haar programma zou hebben staan en die niet werden uitgevoerd. Wat de groenen betreft kunnen wij na anderhalf jaar reeds een breed palmares voorleggen.

01.68 Minister Rik Daems: Mijnheer de voorzitter, collega's, troost u, ik zal niet zeer lang zijn. Het debat ging reeds enigszins over de

gezondheidsnormen. Ik zal proberen zo precies mogelijk te antwoorden op de vragen van de heer Leterme, die mij belangrijk lijken. Ongetwijfeld zijn zij ingegeven vanuit de sector, dus het is een goede zaak dat zij worden beantwoord. Ik heb daar trouwens geen probleem mee. Een aantal elementen van bij het begin dan.

01.69 Yves Leterme (CVP): Mijnheer de voorzitter, de minister viseert mij persoonlijk. In alle duidelijkheid: de vragen die ik heb gesteld, spruiten deels voort uit eigen lectuur van uw ontwerp. Een amendement dat ik heb ingediend ter verbetering van een fout, is daarvan een bewijs. Is het dan verder verboden dat een parlementslid dat probeert enig inzicht te verwerven in een dossier, contacten heeft met operatoren? Bovendien weet u even goed als ik dat mijn stellingname inzake de maximale blootstellingnorm niet op gejuich annex triomfantelijk applaus zal zijn ontvangen door de operatoren.

01.70 Minister Rik Daems: Mijnheer de voorzitter, collega, ik ben een beetje verbaasd door deze plotse reactie. Voor mij is de sector zeer ruim. Ik weet dat u in een vroeger leven tot de sector behoorde, zij het als ambtenaar bij de Europese Commissie, wat ook een deel is van de sector. Ik verneem nu dat u goede contacten hebt met bepaalde onderdelen van de sector en dat verheugt mij, dat zult u wel hebben gevoeld. Dat mag trouwens ook, ik heb daar geen probleem mee.

Eerst ga ik op een aantal algemene elementen in. U had het in het begin even over de bilan. Ik zal u de bilan overmaken zoals ik ook gisteren heb meegedeeld na de vergadering met de operatoren. Dat heb ik trouwens altijd al gedaan. Ik heb ook de media daarvan een kopie bezorgd en er eentje verstuurd naar de commissievoorzitter. Ik geef u een element daaruit. Van twaalf inbreuken zijn wij naar drie gegaan. Dat is heel concreet een voorbeeld. Van twaalf Europese terechthoudingen, zoals dat in officiële terminologie heet, zijn wij naar drie gezakt. Een daarvan betreft Belga en dat is een oud probleem dat te regelen is. Een tweede heeft te maken met de mogelijkheden van de regulator om op te treden op de markt en daarvoor hebben wij een protocol in voorbereiding en een wet die wordt voorbereid in overleg. Op zich lijkt mij dat toch wel goed.

Bovendien gaan wij wel wat sneller dan al die richtlijnen. Ik had u gezegd dat een bundeling van de local look – met dank aan de commissie om

mij toe te laten die elementen in de wet te brengen – sneller verliep dan de Europese besluitvorming, zij het slechts enkele dagen. Inzake nummeroverdraagbaarheid betreffende de mobilofonie gaan wij wel veel sneller. Met andere woorden, van bij het begin nam ik de houding aan om te proberen eerst de Europese richtlijnen om te zetten en dan te proberen op sommige terreinen sneller te zijn, waar dat door ons beleidsmatig werd beoordeeld als een goede zaak voor het vrijmaken van de markt, dus voor de prijs/kwaliteitsverhouding voor de consument enerzijds en voor de economische ontwikkeling anderzijds. Ik denk in alle objectiviteit dat dit zo is. Op de markt heerst grote nervositeit, dat weten wij. Op de markt bestaat een verschil tussen omzetting van de regelgeving en het aanvoelen van die zaken in de praktijk, op het terrein. Het voorbeeld van de bundeling van de local look kan ook daar weer worden gegeven. Het is niet omdat wij die zaak nu twee dagen voor de Europese instanties toch waarmaken, nu in een wet, dat het desalniettemin nog maanden zal duren vooraleer dit in praktijk kan komen. Die afstand hebben wij goed uitgeklaard met de operatoren.

Ik voel mij zeer comfortabel met deze bilan. U kan een jaar en een aantal maanden lang vinden, dat weet ik niet. Wat mij betreft zijn wij op peil, en zelfs vooruit op een aantal punten. U hebt ook nog een aantal andere domeinen aangeraakt in de bilan, zoals dat heet. Ik wil daarop wel ingaan, maar ik denk dat dit bij de begroting nog wel aan de orde komt. U hebt vernoemd de Regie der Gebouwen, de Nationale Loterij, Sabena, een aantal banken, BIPT, Belgacom en andere. Ik denk dat er inderdaad een aantal dossiers zijn waar wel degelijk zaken zijn gebeurd op die relatief korte periode. NKBK is volledig opgelost en CBHK grotendeels. Dit zijn natuurlijk nog erfenissen uit het verleden die ik kreeg. Er is de totale omvorming van De Post met bovendien een sociaal akkoord dat wij – hout vasthouden! – nu zullen kennen. Verder is er nog het akkoord inzake Sabena.

Er is ook het tot stand gekomen akkoord inzake Sabena, waarop wij ons kunnen verlaten om een goede toekomst te bieden aan de maatschappij. De hervorming van de Nationale Loterij staat in de startblokken en zal worden besproken bij de volgende of de daaropvolgende Ministerraad. Het project omtrent de Regie der Gebouwen werd niet gerealiseerd omwille van budgettaire redenen, maar tijdens de begrotingsbesprekingen ging men akkoord om over te gaan tot "beveikering" van dit bedrijf. Hoe dan ook, volgens mij werd er heel wat vooruitgang geboekt.

Wat betreft het zogenaamde Daems-beleid, werd het woord laattijdigheid aangehaald. Welnu, in alle objectiviteit kan ik zeggen dat de feiten zulks tegenspreken. Ik heb geen administratie, maar ik meen dat de kostprijs van de externe adviezen die ik soms aanvraag veel lager ligt dan wat het uitbouwen van een administratie zou kosten die mij hetzelfde advies zou verstrekken.

Wat betreft het zagezegde amendement dat als slordig werd gecatalogeerd: er werd inderdaad een woord niet vertaald, maar ik beschouw dit als een technische correctie en niet als een amendement. Het komt mij bovendien niet voor dat ik in dat verband verwees naar een fout op een diskette. Hoe dan ook de taal die terzake wordt gehanteerd ken ik bijzonder goed; immers, ik maakte ooit ook deel uit van de oppositie. Ik heb er alleszins geen enkele moeite mee.

Wat betreft het gebrek aan antwoord, dat is een andere zaak. Ik meen in de commissie voor de Infrastructuur altijd bijzonder uitvoerige antwoorden te hebben verstrekt. Ik ben er trouwens niet zo zeker van dat u het in het verleden vaak meemaakte dat een akkoord, enkele dagen na de ondertekening ervan, samen met een studie van de Wereldgezondheidsorganisatie - die niet altijd de perfecte argumenten voor de regering inhoudt - zonder meer aan de commissievoorzitter werden overgemaakt. Ik weet niet of zulks ook gebeurt in andere commissies, maar wij hebben hoe dan ook de duidelijke afspraak gemaakt om zelfs confidentiële stukken over te maken. Het verheugt mij bovendien dat de commissieleden in dat verband een grote discretie aan te dag leggen. In tegenstelling tot vroeger kunnen thans sommige stukken door de voorzitter van de commissie of door de leden worden geraadpleegd, precies omdat ik - ook in tegenstelling tot vroeger - betrokkenen vertrouw. Dat is de reden waarom ik bereid ben om in de commissie uitvoerig informatie te verstrekken.

Het toepassingsgebeid van de wet laat mij toe snel in te gaan op een aantal concrete punten. Op een aantal aspecten zal ik echter uitgebreider ingaan om foutieve interpretaties te vermijden met betrekking tot bepaalde belangenconflicten.

CB's als dusdanig vallen niet onder het toepassingsgebied van de wet. Op dat vlak verwijst ik naar de bepalingen van de wet van 30 juli 1979. ASTRID heeft een eigen wetgeving opgesteld die een derogatie maakte op de wet van 1991. Het overige behoort tot het toepassingsveld van privé-

netwerken en zal erbij worden betrokken zodra wij het hebben over databanken. Bij koninklijk besluit moet worden vastgelegd op welke manier dit zal gebeuren. In elk geval zullen alle betrokkenen worden geraadpleegd.

Ik kom thans tot de problematiek in verband met de sancties. Terzake is de Kamer voor Interconnecties verantwoordelijk. In het kader van de wet van 1991 moet het BIPT toezien op de toepassing van hetgeen door voornoemde Kamer wordt bepaald. Het gaat om een administratieve procedure, waarbij zelfs sancties kunnen worden uitgewerkt; in geval van beroep moet men zich wenden tot de Raad van State.

Tot op heden heeft de regering nog niet voorzien in het heffen van belastingen op masten. Ik kan evenwel niet vooruitlopen op eventuele reglementeringen van andere overheden die terzake rechten kunnen laten gelden.

Wat betreft de lasten met betrekking tot de organisatie van telefoontap wordt de betrokken sector momenteel geraadpleegd. Ik verwijs in dat verband naar het antwoord van de minister van Justitie.

De strategische redenen, het reserveren van capaciteit, de plaats van de zender op de mast en dergelijke, zijn aangelegenheden die vallen binnen de bevoegdheid van voornoemde Kamer. Alleen technische redenen kunnen prevaleren.

Bij het bedrijfsgeheim is het duidelijk dat het belendend lokaal toegankelijk moet zijn. Daarom stelde ik u de vraag opnieuw. In het lokaal kunnen aparte deuren en schotten zijn. Deze kunnen de problemen opvangen.

Wat de databank betreft, is voor de periode tussen dit moment en de vorming in de wet een element ingeschreven dat van toepassing kan zijn. Het instituut kan de maatregelen opleggen die het nodig acht ter vrijwaring van het algemeen belang en voor het vlot systeem van informatie-uitwisseling inzake sites. Dit betekent dat men van nu af de informatie aan het BIPT kan geven. Het BIPT kan met deze wet beslissen dat de informatie moet gegeven worden ter voorbereiding van de databank. Dat zal ik het BIPT ook vragen.

Het volgende punt betreft plannen en niet plannen. In de ene interpretatie heeft men het wel degelijk over fysieke plannen op papier. In de andere interpretatie gaat het over de geplande sites. Daar moet men de informatie geven aan co-operatoren die dan uiteindelijk een gezamenlijke aanvraag

met een gezamenlijk verantwoordelijkheid moeten indienen. Er zijn geen termijnen voor onderhandeling bepaald. Als een operator vindt dat hij geen akkoord kan sluiten, kan hij het conflict voorleggen aan de kamer voor interconnectie die – voor zover mijn informatie strekt – 6 maanden heeft om het probleem op te lossen.

Het volgende gaat over de beheerder van de databank. Het precieze statuut van de aanvragen is in de wet geregeld, want binnen 3 maanden moeten de aanvragen aangepast zijn. Dat staat op het einde van paragraaf 5.

01.71 Yves Leterme (CVP): Mijnheer de minister, wat dat punt betreft, kan men toch niet vermijden dat gemeentebesturen, los van de verplichtingen in de wet, vergunningen toekennen.

01.72 Minister Rik Daems: In de wet is elke operator gehouden aan de plicht om over te gaan van een individuele aanvraag naar een gezamenlijke aanvraag. Op dat ogenblik staan ze buiten de wet en kan de kamer voor interconnectie in werking treden.

Ik denk dat ik uw specifieke vragen beantwoord heb. Ik zal even kort herhalen wat mijn stelling van in het begin geweest is met betrekking tot de problematiek van de gezondheidsnormen en de veiling. De manier van toekennen is voor mij van belang. Men moet op een transparante, niet beïnvloedende manier, rekening houdend met de markt, een schaars goed aan een beperkt aantal gebruikers geven. Dat kan uitsluitend in een open procedure. De beste formule is dan volgens mij de veiling. De financiële opbrengst is niet de drijfveer, wel de transparantie en de marktconforme toekenning vormen voor mij de drijfveer.

Over de waarde heb ik een klein voorbeeld. Is men in Duitsland en Groot-Brittannië gek geweest om zoveel geld te geven voor die licenties? Men heeft in dit land 9 miljard frank betaald voor een exclusief recht in 2G. Neem een operator met 1 miljoen klanten. De goedkoopste operatie die er recent geweest is tussen mobilofonie-operatoren – het gaat om Mannesman en Vodafone – kwam neer op meer dan 100.000 frank per klant. U kan zelf de rekening maken. Op een termijn van 4 jaar gaat het om een businesscase waar men 9 miljard gegeven heeft voor een exclusief recht en enkele miljarden heeft geïnvesteerd. Daar staat een waarde van 100 miljard frank tegenover. Dat is een zeer eenvoudig voorbeeld. Het kan nog vermenigvuldigd worden, maar ik denk niet dat dat nuttig is. Vandaar dat het niet irreal is dat zulke

hoge bedragen gegeven zijn. Integendeel.

De financiële capaciteit van die bedrijven heeft wel geleden onder die grote bedragen. De businesscase op zich is niet zo irreal in de veronderstelling dat de ontwikkeling van de technologie dezelfde groei zou hebben als de 2G, wat helemaal niet uitgesloten is als men ziet wat in de bedrijven vooropgesteld wordt. De financiële draagkracht van de bedrijven doet hun credit rating zakken.

Dat is het resultaat dat men ziet op een aantal veilingprocedures. Mijn mening was en blijft, gegeven de transparante, marktconforme manier van attribueren van een schaars goed, dat we de markt moeten laten beslissen. Zijn er drie, vier, vijf of zes kandidaten? Onverraan. Dat is de realiteit. Het minimumbedrag hebben we op 150 miljoen euro vastgelegd.

Inzake de volksgezondheid wil ik niet vooruitlopen op de houding van mevrouw Aelvoet, mijn collega, die voor deze materie verantwoordelijk is en bij koninklijk besluit het akkoord waarvan ik u een kopij heb gegeven, aan de regering zal voorstellen. Ik wil wel enkele elementen van appreciatie geven.

Hoe komt men tot de norm van 20,6? U zult zeggen dat het een arbitrair cijfer is. Ik denk dat elke wetenschapper u kan aantonen dat elke norm altijd voor een deel arbitrair is. Het argument dat wij arbitrair te werk gaan is een non-argument, in de zin dat men dat op elke norm kan toepassen, evengoed op een norm van 3, 42, 100 of 0,6. Dat is een appreciatie die nooit 100% kan onderbouwd zijn. Ik denk dat we het daarover eens kunnen zijn.

Ten tweede, het uitgangspunt is: waar ligt het veiligheidsaspect? De Wereldgezondheidsorganisatie heeft weliswaar andere elementen in haar recente studies van juni-juli 2000 voorgesteld. Ik heb het over alle aspecten die weldegelijk zijn bestudeerd en op basis van dewelke men heeft besloten om verder te gaan in de studies. Zo'n organisatie zegt dat 42 Volt per meter, zijnde de 1/50ste veiligheidsgrens ten opzichte van het eerste waarneembare effect, dat wel van thermische aard is, maar de niet-thermische gevolgen zijn ook in hun studies onderzocht. Als de Wereldgezondheidsorganisatie dat zegt en de Europese instanties dat accrediteren, krijgt men het effect dat in heel Europa iedereen 42 Volt gebruikt. Waar is de uitzondering? In Italië, waar het een regionale bevoegdheid is. Niemand weet hoe het zit, maar

iedereen weet dat het niet wordt toegepast. In Zwitserland is de regel ook 42 Volt, maar is men per emittent beperkt. Men mag er een bepaalde hoeveelheid bij elkaar zetten.

De regering heeft vastgesteld dat de studies terug bezig zijn. Is het niet nuttig om een grotere voorzichtigheid te hanteren? Arbitrair kan men zeggen dat we in plaats van de 1/50ste grens, wat al een veiligheid was, de 1/200ste grens verkiezen. Zijn er argumenten voor die men hard kan maken? Volgens mij wel, omdat we vier keer strenger zijn dan datgene wat door iedereen als streng genoeg wordt ervaren en wat we op zoveel domeinen inzake volksgezondheid hanteren. Bovendien ben ik zeker, aan de hand van de informatie die ik van de sector heb ontvangen, dat er geen hinder zal zijn om tenminste een start met die technologie te kunnen nemen. Laten we a contrario redeneren. Ik denk dat iedereen met de gezondheid inzit. Ik denk dat iedereen de gezondheidsnormen zeer belangrijk vindt, maar op een bepaald ogenblik zou een principe de précaution zo ver kunnen gaan, dat het niet meer over een gezondheidsnorm gaat, maar het erop neerkomt al dan niet voor de technologie te kiezen. Dat is de echte keuze die men dan moet maken. Ik heb ook geen vrees voor dat debat, maar de stand van de wetenschap vandaag geeft aan dat de technologie weldegelijk kan worden ontwikkeld en dat de gezondheid geen gevaar loopt bij 42 Volt. Daarom zakken wij, gegeven bijkomende studies, van 1 op 50 naar 1 op 200 en wij aanvaarden politiek dat, indien de Wereldgezondheidsorganisatie verdergaat, wij de eersten zullen zijn om ook verder te gaan. Er zit dus een belangrijke logica in de redenering die de regering heeft gehanteerd.

U hebt zelf voorgesteld om te differentiëren. Wij hebben binnen de regering aan dat idee gedacht, maar uitgerekend de Raad van State heeft ons geadviseerd niet te differentiëren en ons bij één norm te houden. Daarom hebben we één norm vastgelegd.

01.73 Yves Leterme (CVP): Mijnheer de minister, om welke reden werd het advies van de Hoge Gezondheidsraad niet gevolgd?

01.74 Minister Rik Daems: Mijnheer de voorzitter, in de eerste plaats werden we geconfronteerd met een aantal adviezen die we verplicht moeten vragen, maar niet verplicht moeten volgen. We hebben het advies van de Hoge Gezondheidsraad niet laten doorwegen omdat we een advies van de Wereld Gezondheidsorganisatie hebben ontvangen waarin stond dat op dit ogenblik

onmogelijk kon worden gezegd dat de veiligheid dermate in gevaar is dat naar een norm van drie volt moet worden gegaan. Dit neemt niet weg dat we de norm in de toekomst kunnen verlagen. Ik heb de heer Leterme een kopie van het advies van de WHO overhandigd waarin wordt gesteld dat de norm van de Hoge Gezondheidsraad arbitrair en zonder wetenschappelijke basis is vastgelegd. Dit is een zeer scherpe kritiek, maar ik heb reeds gezegd dat elke norm in wezen arbitrair is omdat de gegevens waarop men zich baseert niet altijd vastliggen. Het belangrijkste is dat er nu een norm bestaat die vier keer strenger is dan de normen in de rest van Europa. In het verleden is de politieke wereld er niet in geslaagd een norm vast te leggen. Dit is natuurlijk een vervelend argument. We moeten echter eerlijk durven bekennen dat het niet eenvoudig was om binnen de regering hierover een beslissing te nemen. We hebben het echter gedaan.

Bij het vastleggen van een norm worden we niet alleen geconfronteerd met de keuze over de aangewezen technologie. Met een norm van drie volt per meter zouden heel wat sites die vandaag bestaan moeten worden gesloten. Bovendien kan er geen sprake meer zijn van sitesharing. We moeten ons afvragen wat het veiligste is voor de mensen op basis van het gegeven dat niet is aangetoond dat er onder de grens van één vijftigste gevaar zou bestaan. Ofwel komen er veel masten op veel verschillende plaatsen, wat aanleiding zou geven tot ongerustheid bij de bevolking, ofwel proberen we het aantal masten te beperken teneinde het veiligheidsgevoel te verbeteren.

De Wereldgezondheidsorganisatie stelt dat een norm van 42 veilig is. Wij zijn vier keer strenger en hanteren een norm van 20 volt. Als een bepaalde meting aangeeft dat er sprake is van een straling van drie volt, kan ik de bevolking duidelijk maken dat 20 vier keer veiliger is dan de internationaal aanvaarde norm en dat de meting nog veel minder heeft aangegeven. Dit lijkt mij veel geruststellender dan een norm van drie die soms wordt overschreden. Sommige collega's hebben dit als argument aangebracht bij de discussies over de norm, die niet tot mijn bevoegdheid behoort, maar wel tot die van mijn collega van Volksgezondheid. Als lid van de regering voel ik mij natuurlijk evenzeer verantwoordelijk. Eigenlijk moeten we tevreden zijn dat we in Europa het strengste land zijn met betrekking tot het voorzorgprincipe inzake de gezondheidsnormen voor niet-ioniserende stralingen. We nemen op tal van terreinen het voortouw.

De **voorzitter**: Mag ik de volgende sprekers vragen bondig te zijn aangezien het debat ten gronde reeds is gevoerd?

01.75 Jos Ansoms (CVP): Mijnheer de voorzitter, ik verontschuldig me bij iedereen die hier nog aanwezig moet zijn, maar ik ben niet verantwoordelijk voor de organisatie van dit debat. Toch meen ik even het woord te moeten nemen over de spoorinfrastructuur en meer bepaald over artikel 14 van de programmawet. Ik ben het met mijn voorgangers eens dat de bespreking van deze programmawet weinig geordend is verlopen. Dit is vooral te wijten aan het ontbreken van elke vorm van inbreng vanwege de meerderheidsfracties. Ook in de commissies was de toestand zeer bedroevend. Ook met de aanwezigheden daar was het slecht gesteld: in sommige commissies kon enkel dankzij de aanwezigheid van oppositieleiden tot de stemming worden overgegaan.

Collega's van de meerderheidsfracties werpen dan op dat het om technische zaken, details en onschuldige wijzigingen gaat. Ook artikel 14 wordt als vrij technisch, onschuldig en politiek niet relevant afgeschilderd.

In artikel 14 wordt slechts één woord gewijzigd. In de wet van de HST-financieringsmaatschappij, die drie jaar oud is, stond dat de NMBS 10 miljard in de vorm van onroerend goed "zal" inbrengen. Het woord "zal" wordt nu vervangen door het woord "kan".

Deze wijziging door de programmawet is niet zo technisch en onschuldig als op het eerste gezicht lijkt. Voor mij is het de illustratie van een principiële keuze die deze regering, deze groene minister maakt. Zij geven de voorrang aan de HST en niet aan het binnenlands spoorverkeer. Het illustreert bovendien dat sommige partijen van deze meerderheid, en daarbij denk ik ook aan de liberale partijen, ongeveer alles verloochenen wat ze vanuit de oppositie gedurende jaren aanbeden hebben. Ik zal dat nog meer illustreren bij de bespreking van de amendementen zodat iedereen straks in alle openbaarheid kan tonen waar hij voor staat.

De HST-financieringsmaatschappij werd opgericht in het kader van de federale participatiemaatschappij. Daar dient 125 miljard ingebracht te worden voor de financiering van de HST. Een deeltje daarvan, namelijk 10 miljard, moet komen van de NMBS, in de vorm van onroerende goederen. Dat moest gebeuren vóór 31 januari 2000, maar er is tot op vandaag slechts

5,6 miljard frank ingebracht, of 4,4 miljard frank te weinig. Mevrouw Durant, groene minister, zegt dat wij er moeten voor zorgen dat de NMBS vóór het einde van het jaar 4,4 miljard inbrengt. Een verdere vertraging zou de resultaten van de HST-financieringsmaatschappij negatief kunnen beïnvloeden.

Waar kan de NMBS die 4,4 miljard gaan halen? Ik vrees dat ze hiervoor een lening zullen moeten aangaan. Het is daarbij dan toch wel eigenaardig dat de groene minister, langs de programmawet om, één woord in de wet vervangt. Ze zegt dat ze zo begaan is met het financieel resultaat van de HST-financieringsmaatschappij dat een laattijdig inbrengen van de 4,4 miljard in de vorm van onroerend goed de resultaten van de HST-financiering negatief zou kunnen beïnvloeden. Ze beslist dan maar om nog eens 4,4 miljard frank extra te persen uit de NMBS. Dat heeft echter ook een negatieve invloed op de financiële resultaten van de NMBS. Ik vind een dergelijke werkwijze onaanvaardbaar, zeker met twee vice-eerste ministers van Agalev en Ecolo.

01.76 Marie-Th. Coenen (ECOLO-AGALEV): Monsieur le président, je souhaiterais poser une question à M. Ansoms. En commission, vous avez déjà argumenté sur cet article. Il me semblait que la ministre avait répondu à une demande de la direction de la SNCB. Je pense que la loi-programme est une traduction de la volonté d'une entreprise autonome publique qui s'appelle la Société nationale des chemins de fer.

Pourquoi dites-vous que l'on presse le budget de la SNCB?

01.77 Isabelle Durant, ministre: Monsieur le président, nous n'allons pas recommencer la discussion que nous avons eue en commission. Je répète que les 4,4 milliards sont affectés au budget. Il ne s'agit nullement d'aller prendre de l'argent réservé au trafic intérieur pour l'affecter au TGV, mais bien de corriger l'inapplicabilité de la loi de 1997. Nous voulons éviter que la SNCB doive vendre dans l'urgence des terrains en bradant les prix et donc en perdant de l'argent au détriment du trafic intérieur. C'est pourquoi nous voulons lui permettre d'effectuer cette opération en cash. Il ne s'agit de rien d'autre que cela. Il ne s'agit certainement pas de choisir entre le TGV et le trafic intérieur. Nous ne voulons pas privilégier l'un par rapport à l'autre, mais permettre d'effectuer autrement une opération pour qu'elle ne se fasse pas au détriment du trafic intérieur. Plutôt qu'un remboursement en terrains, nous proposons à la SNCB un remboursement en cash.

01.78 Jos Ansoms (CVP): In de commissie heeft de minister inderdaad in die zin geantwoord. Ik heb daarop geantwoord dat het mijn taak niet is om de voorstellen van de directie van de NMBS te verdedigen. Ik heb daar helemaal niets mee te maken. Als volksvertegenwoordiger probeer ik aan te tonen dat de wet die we drie jaar geleden hebben goedgekeurd een goede wet was. Toen hebben we er inderdaad voor gekozen om via onroerend goed 10 miljard in te brengen. Daardoor kon worden voorkomen dat gelden die bestemd waren voor het binnenlands spoor via de omweg van de NMBS-begroting naar het HST-project zou vloeien. Het is best mogelijk dat de NMBS dat graag heeft. Ik ben het daar niet mee eens. Met het indienen van mijn amendement toon ik aan dat ik een andere keuze maak.

Mevrouw de minister, het is inderdaad een financiële operatie, omdat anders de resultaten, zoals u in uw motivering zegt, van de HST-financiële negatief beïnvloed worden. Iedereen kan dit uitrekenen. Als men op 1 januari 2001 geen 4,4 miljard in kas heeft, is er sprake van een negatieve beïnvloeding van het resultaat. Het is echter overdreven om te stellen dat dit het hele HST-project en de financiering ervan in gevaar zal brengen. Er wordt nog gewerkt tot 2005. Er zijn er velen die denken dat het project niet klaar zal zijn in juni 2005. Het zal niet afhangen van deze 4,4 miljard. Het project zal hierdoor geen schade lijden. Het gaat hier over een principiële keuze en ik maak een andere principiële keuze. De keuze dient ook te worden gemaakt door de regering en haar twee vice-premiers die vanuit Agalev en Ecolo hebben stormgelopen tegen dit project. Dit feit biologieert mij. In mijn regio heb ik Agalev immers zien ontstaan uit de actie tegen het duwvaartkanaal. Ik heb Agalev zien groeien door hun onafgebroken acties tegen de HST. Daar zijn ze groot mee geworden. Ik kan hier een uitgebreide bloemlezing geven van de uitspraken van de heer Van Dienderen, die momenteel elders in de politiek actief is, en mevrouw Aelvoet. Mevrouw Aelvoet, onze huidige vice-premier, heeft hier in dit halfroond vele verklaringen afgelegd.

01.79 Isabelle Durant, ministre: Monsieur le président, je voudrais simplement signaler que les écologistes ne sont pas partisans de la politique de la terre brûlée. Sans doute est-il vrai, en Flandre en particulier et dans une moindre mesure en Wallonie, que les écologistes, il y a dix ans d'ici, ont effectivement rendu a priori un avis négatif sur le développement du TGV.

Aujourd'hui, en l'an 2000, le TGV s'est développé,

les lignes en sont tracées et les montants affectés. Nous sommes également dans une logique de vouloir développer un réseau européen de voyageurs. Le TGV grandit partout en Europe et nous sommes face à des chaînons manquants tant sur notre territoire qu'au niveau des liaisons avec l'Allemagne et les Pays-Bas.

Autrement dit, si nous voulons à tout prix promouvoir le développement du trafic du chemin de fer pour les voyageurs comme à terme pour la marchandise, car il me semble que la réflexion TGV fret constitue une alternative tout aussi intéressante par rapport au fret aérien, nous ne devons pas pratiquer la politique de la terre brûlée. Nous ne sommes pas passésistes!

Certes, à un moment donné, nous avons eu une position sur un principe, lequel se réalise néanmoins sans notre accord. Mais la situation est telle que le TGV est présent et se développe et de plus - je le déplore -, il constitue un fleuron commercial de la SNCB qui fonctionne d'ailleurs mieux que le trafic intérieur - ce qui me pose effectivement question, non en termes financiers mais en termes d'exactitude, de ponctualité, de qualité du service.

Aussi convient-il de développer ces aspects et pour ce faire, les objectifs présentés ici visent uniquement à permettre une application, autre que celle prévue par la loi de 1997, d'un système de financement correct au niveau de cet investissement TGV, sans le faire au détriment du trafic intérieur. Toute l'amélioration du trafic intérieur concerne un autre débat que nous reprendrons, n'ayez crainte, dans les mois qui viennent, dans le cadre du plan d'investissement décennal qui examinera ce qu'il y a lieu de mettre en place en matière d'amélioration de l'offre de mobilité.

Donc, vous nous faites un très mauvais procès, un procès qui me fait, par ailleurs, sourire. Si, à une époque, nous avons peut-être été opposés à un projet, à partir du moment où il se met en place, où se développe une alternative à la route, qui plus est sur le terrain européen, devrions-nous continuer à tenir le même langage et dire: "Surtout pas, ne touchez pas au TGV et la Belgique restera une petite enclave sans TGV"? Le TGV est là. C'est tout!

01.80 Jos Ansoms (CVP): Mevrouw de minister, het is onvoorstelbaar: u herhaalt een betoog dat ik herhaaldelijk in het halfroond heb gehouden. Ik werd echter weggelachen door de collega's van Ecolo en Agalev. Zij hadden tegen de

argumentatie die wij probeerden aan het publiek over te brengen en die u nu ontwikkelt, zelfs honderden schoolkinderen in de straten van Antwerpen gemobiliseerd. Door de redenering die u nu volgt, aan te vallen hebben we destijds misschien twee tot drie zetels verloren en Agalev twee gewonnen. Ik heb zopas geprobeerd aan te tonen dat u nu het tegenoverstelde doet van wat Agalev jarenlang in ons halffrond heeft gezegd en dat u zelfs verder gaat dan wij destijds. Uw Agalev-collega's hebben steeds beweerd dat er op een ongeoorloofde manier gelden van het binnenlands spoor van de NMBS naar de HST gedraineerd werden. Daarover hebben we naar aanleiding van het desbetreffende wetsontwerp een zeer ernstig debat gevoerd. Het schot dat wij daarom wilden plaatsen, bestond er precies in dat de 10 miljard frank die de NMBS moest inbrengen, afkomstig moest zijn uit de verkoop van onroerend goed, opdat de maatschappij niet andere subsidies gedeeltelijk naar de HST zou kunnen doorsluizen. Tussen de regels in van onderhavige programmawet wordt dat beschot eruit gehaald. Het komt er uiteindelijk op neer dat u als groene minister het financieel resultaat van de HST-financiële belangrijker acht dan het financieel resultaat van de NMBS en het ordentelijk verloop van de investeringen, want de NMBS zal ergens 4,4 miljard frank moeten halen en daarvoor waarschijnlijk moeten lenen, waardoor haar financieel resultaat negatief beïnvloed wordt. Ik zal overigens op een ander ogenblik de bloemlezing geven van uitspraken van mevrouw Aelvoet en anderen.

Bovendien wil ik – dat is de tweede reden waarom ik een amendement heb ingediend – de hypocrisie van de liberale familie aan de kaak stellen. Toen we destijds het wetsontwerp over de financiering bespraken, was een van de grote discussiepunten - dat de heer Reynders, nu minister van Financiën, te berde bracht - dat de constructie niet transparant was en dat er hoogstwaarschijnlijk onrechtmatig gelden van het binnenlands spoor naar de financieringsmaatschappij zouden worden gedraineerd. Het Rekenhof is zelfs komen opdagen. Ik heb het verslag er nog eens op nagelezen en de heer Reynders hield niet op ons te matrakkeren met verwijten dat onze handelwijze een schande was. De heer Daems heeft tot voor kort zelfs een dure audit laten uitvoeren om te kunnen aantonen dat er sprake was van malversaties en dat er gelden naar de HST-financiële werden gedraineerd. Het resultaat van de doorlichting was natuurlijk niet wat hij ervan verwachtte. Ook Bart Somers heeft nog niet zo lang geleden insinuaties naar voren gebracht, want de heer Schouppe zou allerhande

manoeuvres hebben uitgevoerd om toch maar kredieten naar de HST-financiële over te hevelen.

Het enige duidelijke beschot in de desbetreffende wet, dat er overigens kwam onder druk van onder meer de toenmalige oppositie, bestond erin dat de 10 miljard frank moest worden gehaald uit de verkoop door de federale participatiemaatschappij van door de NMBS ingebrachte onroerende goederen, om enige zweem van malversaties te vermijden. Welnu, dat wordt nu door de regering, door de dezelfde liberalen die nu minister zijn, met onderhavige programmawet eruitgehaald en de NMBS moet nu voor het einde van het jaar 4,4 miljard frank ophoesten.

Voor ons is dat dus geen onschuldige, technische aanpassing van een wet. Dit is voor ons een illustratie van een principiële keuze – die mede door twee groene vice-premiers is gemaakt – dat de realisatie van de HST en de timing en de financiering ervan geen maand of zelfs geen dag kunnen worden uitgesteld, dat er geen gevaar voor een negatieve beïnvloeding van het financieel resultaat uit mag groeien en dat de NMBS daarvoor uit eigen of geleende middelen 4,4 miljard frank in één keer op tafel moet leggen.

De zorg van de liberale familie om een duidelijke scheiding te krijgen tussen HST-financiële en de NMBS is ook niet geloofwaardig. Waarom zou men een audit laten uitvoeren als men zelf in een programmawet het beschot wegneemt, zodat het inderdaad minder duidelijk is of er geen gelden van het binnenlandse spoor naar de HST gaan? Daarom hebben wij twee amendementen ingediend, opdat VLD, Ecolo en Agalev toch nog de kans krijgen om alsnog op de rechte lijn te komen. Dat is de enige bedoeling van onze amendementen. Ik kan me niet voorstellen, mijnheer Vanoost, dat u akkoord gaat met de wijziging van het woordje "zal" in "kan" en dat de NMBS 4,4 miljard frank op tafel moet leggen voor het einde van de maand.

01.81 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): Mijnheer Ansoms, het toeval heeft gewild dat ik net nu de voorzitter moet vervangen. Ik zal die taak naar best vermogen blijven vervullen tot het einde van deze vergadering.

01.82 Jos Ansoms (CVP): Akkoord, akkoord. Het is dus daarom dat wij hebben voorgesteld om artikel 14 gewoon te schrappen en alles bij het oude te laten. Als blijkt dat de laattijdige doorstorting van 4,4 miljard op 125 miljard een iet of wat negatieve invloed heeft op de financiële situatie van de HST-financiële, dan verkiezen wij

dat toch boven de negatieve beïnvloeding van de financiële situatie van de NMBS. Wij maken principieel de keuze voor het binnenlands verkeer. Die 4,4 miljard frank komt misschien later omdat men de 10 miljard frank niet zo vlug heeft kunnen realiseren door onroerend goed te verkopen. Misschien zal dat zelfs pas over een half jaar zijn. Wel, als iets of iemand daar dan een negatieve invloed van moet ondergaan, dan moet dat de HST-financiële zijn. Wij kiezen voor het binnenlands spoor, voor de NMBS.

Wij hopen dat Agalev ons daarin zal volgen en dit amendement zal goedkeuren. Als dat niet zo is, dan hoop ik toch dat iedereen er wel mee akkoord zal gaan dat die 4,4 miljard frank uit onroerend goed moet komen. Uiteraard heb ik er wel begrip voor dat dat wat tijd in beslag kan nemen, omdat stedenbouwkundige attesten op zich kunnen laten wachten. Dat gaat het niet om, maar wel om het principe dat dat geld uit onroerende goederen moet komen en dat het geen contanten kunnen zijn. Dat geld mag niet worden geleend. Als men dan toch de financiële situatie van de HST ongemoeid wil laten, kan men in afwachting van de realisatie van de verkoop van de goederen, de NMBS vragen om het bedrag met contanten te prefinancieren. Dan blijven we op de rechte lijn en is er geen discussie mogelijk. Dan zijn we waar we moeten zijn. We moeten er alleen iets langer op wachten. Ik ben ervan overtuigd dat zeker Ecolo en Agalev, maar ook de VLD daar eens goed over na moeten denken. Dan kan men straks, ofwel het eerste en het beste amendement waarbij alles bij het oude blijft goedkeuren, ofwel toch minstens een correctie aanbrengen, zodat de oorspronkelijke bedoeling om onroerend goed in plaats van contant geld in te brengen, overeind blijft.

01.83 Isabelle Durant, ministre: Monsieur le président, chers collègues, monsieur Ansoms, j'ai bien compris que vous étiez inquiet. Je le suis aussi, mais pas pour les mêmes raisons. La fameuse opération GTS, cette opération spéculative qui a véritablement gonflé le résultat de la SNCB, est pour moi beaucoup plus inquiétante. Il en va de même de la dette de la SNCB et de son effet boule de neige, qui met en danger la possibilité qu'aurait la SNCB d'honorer les engagements pris pour le réseau intérieur.

Je ne réexpliquerai pas le contenu de l'article, car cela a déjà été longuement fait en commission. Cet article permet uniquement d'honorer autrement un engagement.

Par ailleurs, vous prétendez que nous avons

opéré un choix de principe entre le TGV et le trafic intérieur. Je réfute totalement cet argument. J'ignorais d'ailleurs qu'à l'époque, le CVP voulait suivre AGALEV, qui se démenait contre le développement du projet TGV. Il me semble tout de même que le CVP était alors de ceux qui ont contribué à la mise en œuvre de ce projet.

En outre, je suis étonnée par votre vibrant plaidoyer pour le trafic intérieur, et surtout contre le TGV. Je suis étonnée dans la mesure où régulièrement, vous me posez des questions en commission sur, par exemple, les éventuels retard dans la mise en œuvre du chantier TGV ou en ce qui concerne les financements pour y arriver, et ce d'autant plus que chaque retard dans les travaux du TGV entraîne inexorablement un retard dans l'instauration d'une ligne à grande vitesse entre Bruxelles et Liège, et par voie de conséquence entre Louvain et Bruxelles.

Je suis donc surprise du double discours que vous tenez. D'un côté, vous nous encouragez à entreprendre ces travaux car cela sera bénéfique au trafic intérieur. Mais d'un autre côté, vous nous fustigez lorsque les travaux entraînent des retards.

Mon seul et unique but est de permettre que le contrat signé soit respecté. Et je répète que les 4,4 milliards de la SNCB sont des moyens affectés. Autrement dit, s'ils ne sont pas versés à cette fin, ils ne seront pas utilisés à autre chose.

Enfin, je vous remercie au nom du groupe ECOLO/AGALEV de votre sollicitude. Jouant au Bon Pasteur, vous essayez de nous indiquer la voie à suivre. Mais je pense que chaque groupe est largement capable de faire ses choix et de choisir le chemin qu'il souhaite suivre.

Quant au trafic intérieur, il va de soi que c'est une priorité. Mais nous nous devons d'honorer un engagement permettant de réaliser ce projet dans les meilleures conditions possibles et en ne mettant pas en danger le trafic intérieur. Le danger est en effet grand que si l'on oblige la SNCB à vendre ses terrains pour qu'elle puisse honorer ses engagements, elle sera contrainte de le faire dans la précipitation, ce qui risque de lui faire perdre de l'argent, et ce au détriment du trafic intérieur.

Je me préoccupe du trafic intérieur; je me préoccupe des finances de la SNCB, mais ici, il s'agit uniquement de permettre qu'un engagement pris soit réalisé.

01.84 Jos Ansoms (CVP): Mevrouw de minister, u zegt dat u zich zorgen maakt over de toenemende schuldenlast van de NMBS. Dat geldt ook voor mij. Door dit hier te laten goedkeuren, gaat u de schuldenlast van de NMBS echter met 4,4 miljard frank verhogen. Zij zullen dit geld immers moeten lenen.

Mevrouw de minister, ik ben het met u eens dat men door allerlei stedenbouwkundige problemen minder snel tot realisatie van het onroerend goed zou kunnen overgaan. Ik vraag dan niet om daar financieel verlies op te lijden. U kunt dan akkoord gaan met mijn tweede amendement. Daarin zeggen wij dat dit een voorlopige prefinanciering is die achteraf wordt rechtgezet door een latere verkoop van onroerend goed. In feite hebt u dat hier verdedigd.

De **voorzitter**: Collega's, naar goede traditie heeft de oppositie het laatste woord gehad. De volgende zitting zal pas om 14.30 uur beginnen. Ik stel er prijs op het personeel te bedanken voor zijn inzet. Wij zullen straks de artikelen en amendementen bespreken en overgaan tot de stemming.

De vergadering wordt gesloten om 13.38 uur. Volgende vergadering woensdag 13 december om 14.30 uur.

La séance est levée à 13.38 heures. Prochaine séance mercredi le 13 décembre à 14.30 heures.